

WYCHODZI OD 2000 ROKU
ISSN 1640-405X

www.passa.waw.pl

passa@passa.waw.pl

PASSA

TYGODNIK SĄSIADÓW

URSYNÓW • MOKOTÓW • WILANÓW • LESZNOWOLA • PIASECZNO • KONSTANCIN - JEZIORNA

15 grudnia 2022 czasopismo bezpłatne Nr 50 (1141)

www.passa.waw.pl

PRACOWNI
KUCHAREK SZEŚĆ

Zamów on-line na
www.kuchareksześć.pl

Zamów telefonicznie
(22) 855 00 55

BUDŻET OBYWATELSKI

ZGŁASZAM GŁOSUJĘ KORZYSTAM

Zgłoś swój pomysł na Warszawę

Czyt. str. 5 i 7

Dekada Budżetu Obywatelskiego

Węgiel dotarł na Ursynów

Z burmistrzem o Mokotowie

Za co można dostać mandat

Czyt. str. 4

Czyt. str. 10

Czyt. str. 8

Święty Mikołaj rozdaje łapówki...

RYŚ. PETRO/AUGUST

burgu rozliczą kolejne dojazdy do Parlamentu gdzieś tam z południa Polski, nie bacząc na to, że miały to być – nawet zimę – podróże kabrioletem. Gdy rzecz zbadano, okazało się, że w kabrioletowe bajki Ryszarda Cz. Unia nie uwierzyła, zobowiązując go do zwrotu wyłudzonej kasy. Nie wiem, czy wszystko oddał, ale że usiłował wyłudzić, to rzecz pewna. I tym sposobem dowiedzieliśmy się, iż w ugrupowaniu Prawo i Sprawiedliwość nie tylko premier Mateusz Morawiecki lubi kłamać. I gdyby trzeba było orzec, który z tych dwu polityków jest większym blagierem, trudno byłoby wskazać faworyta.

Ponieważ afera korupcyjna wokół greckiej eurodeputowanej i współdziałających z nią osób wybuchła mniej więcej w okresie tak lubianych przez nas mikołajek, na miejscu skompromitowanej Ewy ratowałbym reputację, tłumacząc, że worki z pieniędzmi podrzucił jej do domu w formie niespodzianki Święty Mikołaj. A już na gruncie polskim doszukanie się mikołajowego prezentu nie byłoby w tych dniach rzeczą skomplikowaną. Otóż wszyscy dostaliśmy – właściwie pod choinkę – masę dawno niewidzianego śniegu. U mnie akurat ten śnieg leży i pod choinką, i na niej. Największy dziś mędrzec narodu polskiego stwierdził wprawdzie, że nikt nam nie udowodni, iż czarne jest czarne, a białe jest białe – ja jednak nie dam mu się przekonać. Bo choć wiele się w Polsce zaczyna ściemniać, to jednak śniegu biel wciąż pozostaje niezmienna.

MACIEJ PETRUCZENKO
PASSMITA
naczelnym@passa.waw.pl

W polszczyźnie sprzed nie tak wielu lat funkcjonowało powiedzenie o „udawaniu Greka”. Obecnie bardziej aktualne byłoby udawanie Greczynki – iżby nawiązać do świeżo aresztowanej za korupcję wiceprzewodniczącej Parlamentu Europejskiego Ewy Kaili. Nie w ciemni bity były dziennikarz „Wprost”, a teraz redaktor portalu „wpolityce.pl” bardzo zręcznie wykorzystał łapówkarską wpadkę byłej gwiazdy telewizyjnej – pro domo sua. Pannie Ewie kupę forsy w workach mieli dostarczyć bogacze z Kataru. Redaktor natomiast przypomniał, że nie wiedzieć dlaczego wciąż chodzi na wolności były model z Trójmiasta Sławomir Nowak, któremu dla odmiany zarzucono korupcję jako byłemu urzędnikowi w administracji ukraińskiej. Oboje podejrzanych łączy to, że się nie przyznają do winy. Choć nie znam jakichkolwiek szczegółów przestępczego zachowania pięknej Ewy i przystojnego Sławka, wierzę organom ścigania, że postawiły im słuszne zarzuty. Jeśli wzięli kasę bokiem, to niech teraz za to odpowiadają przed sądami karnymi. Zastanawiam się tylko, czy portal „wpolityce.pl” nie mógł znaleźć istotniejszych przykładów korupcji, złodziejstwa, a w każdym razie – nadużyć finansowych w polskim wydaniu.

Wiem wprawdzie, że ze względu na upodobania polityczne niektórzy dziennikarze biorą na muszkę wyłącznie grzeszników nie lubianych przez siebie strony i dlatego Nowaka już dawno uczyniono chłopcem do bicia. Jeśli komuś wywoziliśmy się z zastępów Platformy

Obywatelskiej czyni się zarzuty na tle finansowym lub organizacyjnym, to jemu przede wszystkim. Tak czy owak – zawsze Nowak. I niech już tak pozostanie. Bo sam mógłbym mu wytknąć co nieco z czasów, gdy był ministrem i to nie tylko całkowicie prostych dróg. Ale gdy już sięga się do grona eu-

rodeputowanych, również tych z Polski i chce się wymienić ich przekręty, to trudno byłoby nie przypomnieć, iż nie jakąś tam gotówkę katarskich szejków, tylko unijny szmal - bodaj na poziomie setek tysięcy euro - przywłaszczył sobie wielokrotnie prawem kaduka niejaki Ryszard Czarnecki,

gwiazdor partii Prawo i Sprawiedliwość. O ile sekretów korupcyjnych Sławomira Nowaka za bardzo nie znamy, o tyle cały mechanizm wyłudzenia pieniędzy z Unii przez Ryszarda Sprytnego stał się tajemnicą poliszynela. Ten pomysłów kombinator był przekonany, że mu w Brukseli lub Stras-

KROWN®

ZABEZPIECZENIA ANTYKOROZYJNE

**Kochasz swoje auto?
Zabezpiecz je przed korozją!**

WWW.KROWN.PL

☎ 782 221 220

📱 /Krown Polska

WARSZAWA

📍 Ul. Modlińska 229

📍 Al. Jerozolimskie 236

Stowarzyszenie Syntonia

Zaprasza Seniorów na wykład

Leki i suplementy diety po 60 r. ż.

19 grudnia 2022

godz. 12:30 lub 15:30

Miejsce: Zielna 39, budynek PASTY - Śródmieście

Zapisy:

Tel. 792 890 810 (można także wysłać sms)
lub

zapisy@syntonia.org.pl

wykład poprowadzi pani prof. dr n. med. Agnieszka Neumann-Podczaska z Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu

Projekt Senior blisko Siebie- Mokotów 2022 jest współfinansowany ze środków m.st Warszawy Dzielnicy Mokotów

SYNTONIA
STOWARZYSZENIE

Projekt współfinansuje m.st. Warszawa

Zapraszamy do nowo otwartego sklepu

MOKPOL

mokpol

przy
ul. Szolc Rogozińskiego 1
(wejście od ul. Cynamonowej)

po prostu Twój sklep!

SKLEP SPOŻYWCZY

Ursynoteka i Dom Sztuki „Jary”
zapraszają na

Przedświąteczne FAMILIJNE WARSZTATY rękodzielnicze

17 grudnia (sobota) w godz. 12-16
w Domu Sztuki - ul. Wiolinowa 14

Wykonamy
unikalne zakładki
do książek,
według własnego
pomysłu

WSTĘP
WOLNY

Poznamy
prawdziwe dzwonki
pasterskie i wspólnie
zagramy na nich

Piotr Budz,
góral z Murzasichla,
zadba o prawdziwy
podhalański
klimat

Nauczymy się
podhalańskiej koledy,
którą zaśpiewamy
na zakończenie
warsztatów

**Dom
Sztuki
SMB „Jary”**

zobaczysz
wystawki
na Urzymowic

URSYNOTEKA

SZCZEGÓŁY na stronach: DOMSZTUKI.ART.PL URSYNOTEKA.PL

GRUDZIEŃ

Z DOMEM SZTUKI SMB JARY

16.12, piątek 14:00 „Świąteczna niespodzianka”, film familijny, bilet 12 zł
19:00 KONCERT ŚWIĄTECZNY zespołu Mirosława Zaziębło-Hubiak & Kuba Bobas Wilk, kart wstępu do odbioru w sekretariacie Domu Sztuki

17.12, sobota 12:00 „Kierunek: księżyc!”, animacja, bilet 12 zł
12:00 „PRZEDŚWIĄTECZNE FAMILIJNE WARSZTATY RĘKODZIELNICZE”, wstęp wolny
14:00 „Świąteczna niespodzianka”, film familijny, bilet 12 zł
16:00 „IO”, dramat, film drogi, bilet 14 zł
18:00 „Kobieta na dachu”, dramat, bilet 14 zł

18.12, niedziela 12:00 KONCERT SKRZYPCOWY „Wiatr i pochyłą ulicę...”, dziecięcy koncert skrzypcowy, wstęp wolny
15:00 „Świąteczna niespodzianka”, film familijny, bilet 12 zł
17:00 „Kierunek: księżyc!”, animacja, bilet 12 zł
19:00 „Kobieta na dachu”, dramat, bilet 14 zł

21.12, środa 17:00 KONCERT ŚWIĄTECZNY „Na tym niebie gwiazdeczka świeci”, Ósemki i szesnastki, wstęp wolny

23.12, piątek **24.12, sobota** **25.12, niedziela** KINO NIECZYNNE

30.12, piątek 17:00 „Kierunek: księżyc!”, animacja, bilet 12 zł
15:00 „Świąteczna niespodzianka”, film familijny, bilet 12 zł
19:00 „Kobieta na dachu”, dramat, bilet 14 zł

31.12, sobota KINO NIECZYNNE

Dom Sztuki, Warszawa, Wiolinowa14, tel. 22 6437935
domsztuki@smbjary.waw.pl, www.domsztuki.art.pl
www.facebook.com/DomSztuki

Bilety: www.domsztuki.art.pl w zakł. KINO lub w kasie Domu Sztuki pół godziny przed seansem

**Dom
Sztuki
SMB „Jary”**

Węgiel, na Ursynów przywieźli węgiel!

Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania otrzymało tzw. „rządowy” węgiel, czyli określone ilości tego paliwa, służące do dystrybucji mieszkańcom po preferencyjnych cenach. Kupić będzie go można – po uprzednich zapisach – m.in. na Ursynowie.

Węgiel będzie dostępny w składach przy ul. Kampinoskiej na Bielanach oraz przy ul. Mortkowicza 5 na Ursynowie. Na razie do dzielnic trafiło kilkadziesiąt ton czarnego złota.

MPO Warszawa, na podstawie ustawy o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych, będzie odpowiedzialna za realizację zadania odbioru i dystrybucji węgla dla mieszkańców stolicy. Zainteresowani zakupem najpierw muszą złożyć wniosek, który udostępniono na stronie internetowej m.st. Warszawy. Paliwo dostarczą do miasta Polska Grupa Górnicza. Miasto przygotowuje się do dystrybucji węgla, o którego

rozdysponowanie zadba Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w Warszawie.

Warszawiacy zainteresowani zakupem węgla po preferencyjnej cenie będą musieli – zgodnie z ustawą – złożyć odpowiedni wniosek. Wzór dokumentu dostępny jest na stronie internetowej m.st. Warszawy. Uzupełniony wniosek można składać do 15 kwietnia 2023 roku w dzielnicowych Wydziałach Obsługi Mieszkańców lub elektronicznie przez platformę ePUAP.

Mieszkańcy, którzy zostali poinformowani o akceptacji złożonych wniosków, mogą telefonem (22 39 10 100) lub mailowo (wegiel@mpo.com.pl) uzgodnić i zamówić transport węgla z MPO. Możliwy będzie również samodzielny odbiór paliwa bezpośrednio z miejsca składowania. Po otrzymaniu wpłaty MPO skontaktuje się z kupującymi, aby ustalić szczegóły związane z odbiorem lub dostawą węgla. Na razie o tańszy węgiel wnioski złożyło czterystu warszawiaków.

Polskie górnictwo węgla kamiennego od lat zmniejsza wydobycie. Powodem są rosnące ceny wydobycia, związane m.in. ze zwiększającym się rokrocznie za rządów Prawa i Sprawiedliwości zatrudnieniem w górnictwie. Wydobycie jednakże nie wzrastało proporcjonalnie.

Kryzys węglowy wzmógł się po inwazji Rosji na Ukrainę. Od stycznia do kwietnia 2022 cena węgla wzrosła o 26%, peletu o 19%, a drewna kawałkowego o 24%. Ceny są wyższe o 101% w porównaniu ze styczniem 2021. Duże jest także zapotrzebowanie: Jastrzębska Spółka Węgla poinformowała, że odnotowała sprzedaż węgla w 1 kwartale 2022 na poziomie ok. 4,06 mln ton. To o około 6,7% więcej niż w ostatnim kwartale 2021 i ponad 6% więcej niż w 1 kwartale zeszłego roku. Pod koniec marca średnia cena węgla typu orzech kl. 1 wynosiła 1771 zł, zaś ekogroszku 1980 zł. Najwyższe odnotowane ceny w składach sięgały 2500 zł za tonę. Przyczyn tego stanu rzeczy należy upatrywać w rosnącym w ostatniej dekadzie uzależnieniu polskiego rynku od węgla z Rosji. Brak wcześniejszego zamknięcia rynku dla paliwa z kraju Władimira Putina okazał się problemem, który spowodował, że konieczna jest reglamentacja towaru.

Ile będzie kosztował więc „rządowy” węgiel? Niestety, cena jest najdroższa z dozwolonych przez ustawodawcę. Gmina otrzymuje węgiel po 1,5 tysiąca złotych za tonę, ma go sprzedawać w granicach 1,5-2 tysiące. Ten dostępny w Warszawie będzie kosztował 2 tysiące złotych. **Piotr Celej**

Ursynów czeka na święta

LEDowa choinka stoi przed budynkiem, druga - wewnątrz ubrana przez przedszkolaki, a trzecia promująca bezpieczeństwo – wszystkie inaugurują przedświąteczny czas.

6 grudnia o godz. 16.00 przy Urzędzie Dzielnicy Ursynów od strony ulicy Gandhi rozbłysła ogromna choinka oświetlona diodami LED. Także w budynku urzędu panuje już świąteczna atmosfera. W budynku Urzędu Dzielnicy Ursynów na mieszkańców czeka także piękna choinka, którą ozdobiły przedszkolaki z Przedszkole nr 126

„Zaczarowane Podwórko”. Wszystkie przepięknie ozdobione wykonały dzieci z ursynowskich placówek oświatowych. Projekt realizowany został pod patronatem Burmistrza Dzielnicy Ursynów.

5 grudnia Straż Miejska m.st. Warszawy i Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych rozpoczęły doroczną (już ósmą) akcję profilaktyczno-edukacyjną „Świeć blaskiem z odblaskiem”. Każdy mieszkaniec Warszawy mógł wziąć sobie odblask zawieszony na choince.

Puchar świata trafił na Ursynów

Zakończyły się największe zmagania tego sezonu. Puchar Świata Dzieci w Karate Tradycyjnym odbył się w miniony weekend w Lublinie. Zawodnicy Akademii Sportu i Karate trenujący na Ursynowie wywalczyli bardzo dobre miejsca, w tym pierwsze miejsce w Kumite zdobyła Izabela Nurzyńska. Jesteśmy dumni i gratulujemy!

W zawodach wzięło udział w sumie ponad 1000 zawodników z 26 państw z całego świata, w tym 34 – osobowa reprezentacja z ursynowskiej Akademii Sportu

i Karate. W niektórych kategoriach było ponad 50 zawodników, poziom był bardzo wysoki, a konkurencja ogromna. Tym bardziej miło jest poinformować o wspaniałych wynikach.

Kumite:
1 miejsce - Izabela Nurzyńska,
Kata:
3 miejsce - Wojciech Radkowski,
4 miejsce - Lidia Gołębiowska,
4 miejsce - Izabela Nurzyńska.

Organizatorem przedsięwzięcia był World Traditional Karate Federation (WTKU), zrzeszający 4 światowe organizacje karate tradycyjnego oraz Polski Związek Karate Tradycyjnego.

Domek Lanciego otwarty

Otwarto Domek Lanciego – nowe miejsce twórcze na mapie Warszawy, w całości oddane dawnym rzemiosłom. Będziemy tu kulturować i rozwijać sztukę kaligrafii, krawiectwa historycznego, haftu i tkactwa.

Domek Lanciego został pięknie wyremontowany i jest dziś ozdobą przedpola pałacu wilanowskiego. W jego wnętrzach historia ożywa – dzięki ludziom pełnym pasji, którzy spotykają się tu i dzielą doświadczeniem.

Miejsce składa się w istocie z dwóch budynków: Domku Lanciego i Drwalni Peldy. Powstały one według projektu Franciszka Marii Lanciego w latach 1848–1850 dla Augusta i Aleksandry Potockich. Nazwa „Domek Lanciego” nawiązuje do nazwiska jego projektanta. Drwalnia Peldy odnosi się z kolei do Franciszka Peldy, ogrodnika czeskiego pochodzenia, który w latach 1845–1855 pełnił funkcję inspektora ogrodów wilanowskich. Oba budynki związane były z folwarkiem i administracją pałacową i obecnie stanowią pierwszy zabytkowy obiekt dla odwiedzających pałac od strony Wilanowa.

Zadanie pn. „Remont i adaptacja Domku Lanciego i Drwalni Peldy” uzyskało dofinansowanie w ramach dotacji celowej ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Kwota dofinansowania: 4 114 000,00 zł (w tym: 1 822 000,00 zł na 2021 rok i 2 292 000,00 zł na 2022 rok). We wnętrzu będą się odbywały warsztaty oraz zajęcia rzemieślnicze, szczególnie planowane będą na stronie internetowej wilanowskiego pałacu.

Informacje historyczne, zwłaszcza te dotyczące pierwszych dziesięcioleci po powstaniu budynków, w ogólnodostępnej literaturze przedmiotu są bardzo lapidarne. Trudno również ustalić, kiedy

przestały być one związane z folwarkiem i administracją pałacową. Wiadomo jednak, że w okresie międzywojennym w zabudowaniach mieściła się mleczarnia, a od 1945 r. – sklep G.S.S.CH.

Istotne zmiany w wyglądzie i funkcjonowaniu budynków nastąpiły z początkiem lat 60. XX w., kiedy podjęto decyzję o przeprowadzeniu kompleksowego remontu konserwatorskiego. Jednak do dziś zabudowania zachowały rozpoznawalny charakter projektów Lanciego – z typowymi oknami i podcieniem na drewnianych kolumnach budynku głównego.

W 1969 r. we wnętrzu Drwalni Peldy powstało malowidło przedstawiające pełnopostaciowy portret konny króla Jana III z ornamentálną inskrypcją „Joannes Rex Poloniae Turcoum Victor” i sygnaturą artysty „Pinx. & cal. F. Starowieyski 1969”. I faktycznie, dzieło posiada cechy charakterystyczne dla malarstwa Franciszka Starowieyskiego. Niezwykle ciekawy jest zastosowany w napisie własny system znaków artysty, wywiedziony z barokowej estetyki i nawiązujący do prac XVII-wiecznych mistrzów.

Franciszek Maria Lanci (1799-1875) to jeden z najbardziej znanych architektów działających w XIX-wiecznej Warszawie. Włoch przybył do Polski w 1825 roku na zaproszenie Stanisława Małachowskiego. Był wtedy dobrze zapowiadającym się architektem tuż po studiach w Rzymie. Pracował najpierw w Krakowie, Galicji i Poznaniu, a przybywszy w 1844 r. do Warszawy, był już sławny. Lanci odcisnął swoje piętno na Wilanowie. Od 1845 roku przez kolejne dziesięć lat prowadził na zlecenie właściciela Wilanowa, Augusta Potockiego, przebudowę i rozbudowę zespołu pałacowego. Dokonał przesunięcia układu komunikacyjnego ogrodu, wystawił w nim liczne budynki użytkowe oraz przebudował m. in. mosty i bramy, dobudował elewację ogrodową w północnym skrzydle pałacu (zastosował tu architektoniczne elementy włoskiego renesansu), gdzie zamierzano umieścić galerię obrazów, przebudował budynek gospodarce. W miejscowościach należących do klucza wilanowskiego przebudował kościół w Służewie, zaprojektował dom administratora w Osiecku, oranżerię i pałacyk w Natolinie. Kierował w latach 1852-55 budową pałacu Potockich w Międzyrzeczu Podlaskim (sąsiadującym później z rodzinnym domem redaktora naczelnego „Passy” Macieja Petruczenki). Dla Potockich przebudował jeszcze w tym okresie: w stylu neorenesansowym pałac przy Krakowskim Przedmieściu 17 w Warszawie i pałac w Krzeszowicach. **Piotr Celej**

Laureaci Konkursu Fotograficznego

Motytem przewodnim konkursu było hasło „Ursynów moja dzielnica”. Przynano trzy miejsca w czterech kategoriach: 45-lecie Ursynowa, ludzie, architektura, przyroda oraz 3 wyróżnienia. Najlepsze zdjęcia wybrali także internauci podczas głosowania na Facebooku. Wystawę zwycięskich prac można oglądać w urzędzie, od strony al. KEN.

Komisja konkursowa wybrała w sumie spośród 348 zdjęć. Zdjęcia oceniano biorąc pod uwagę pomysłowość, jakość techniczną, kompozycję oraz zgodność z hasłem przewodnim tegorocznej edycji konkursu.

Kategoria 45-lecie Ursynowa:
I miejsce - Małgorzata Kolibczyńska za zdjęcie „Ząb czasu”.
II miejsce - Karolina Pacek za zdjęcie „Na spacerze z okazji 45-lecia dzielnicy”.

III miejsce - Hanna Żelichowska za zdjęcie „Drewniany Pegaz 2013-2020”.

Kategoria Ludzie:
I miejsce - Anna Plachetko za zdjęcie „Panienka z okienka”.
II miejsce - Lesław Laskus-Kuczyński za zdjęcie „Ursynów – next generation”.

III miejsce - Małgorzata Kolibczyńska za zdjęcie „Relaksik”.
Kategoria Architektura:
I miejsce - Lesław Laskus-Kuczyński za zdjęcie „Habemus Ursynów”.
II miejsce - Andrzej Topczewski za zdjęcie „Ursynów w porannych mgłach”.

III miejsce - Dorota Boni Menezes za zdjęcie „To się odłoży na balkon”.

Kategoria Przyroda:
I miejsce - Tomasz Topczewski za zdjęcie „Wiosna na Kazurce”.

II miejsce - Łukasz Lewandowski za zdjęcie „Małpi gaj”.

III miejsce - Andrzej Topczewski za zdjęcie „Krwawy Książę nad Ursynowem”.

Wyróżnienia:
Wojciech Domagała za zdjęcie „Ludzie na Ursynowie”.

Zdjęcie wymyka się podziałom na kategorie konkursowe. Pokazuje historyczne miejsce dzielnicy, znane od początku istnienia Ursynowa. Jest obrazem przyrody, jak również swoją dynamiką i kolorystyką nawiązuje do graffiti i rekreacji rowerowej.

Marcin Karaskiewicz za zdjęcie „Jesień w Lesie Kabackim”.

Wyróżnienie za interesujące podejście do połączenia dwóch tematów konkursu. Wyróżnione zdjęcie, łącząc dwa tematy konkursowe, uchwyciło w miły dla oka sposób obecne na co dzień połączenie: Las Kabacki (przyroda) stał się kultowym rajem biegaczy (ludzie) z całej południowej Warszawy.

Łukasz Małecki za zdjęcie „Śpią”.

Wyróżnienie za pomysł i wykonanie, czyli uchwycenie magicznego momentu. Wyjątkowe połączenie dnia z nocą, chwili która przynosi ukojenie. Poza tym murale są nieodłącznym elementem Ursynowa, tak jak księżyc nocy.

Konkurs na Facebook:
Komisja konkursowa wybrała 12 zdjęć. Najwięcej „polubieni” otrzymały zdjęcia:

I miejsce - Marcin Karaskiewicz za zdjęcie „Urząd Dzielnicy po zmierzchu” – 257 głosów.

II miejsce - Marek Schabek za zdjęcie „Mural Deyny” – 204 głosy.

III miejsce - Diana Przedworska za zdjęcie „Prostokąty i trójkąty” – 91 głosów.

BUDŻET OBYWATELSKI

ZGŁASZAM GŁOSUJĘ KORZYSTAM

MOJE
MIEJSCE
OKOTÓW
Stad jestem!

Ty też możesz zmienić Mokotów

Zgłoś projekt do 25 stycznia 2023 r.

Dyżury konsultacyjne dla autorów projektów

- 19 grudnia, godz. 16.00-17.00
- 9 stycznia, godz. 16.00-18.00
- 16 stycznia, godz. 16.00-18.00
- 22 stycznia, godz. 16.00-18.00

Urząd Dzielnicy Mokotów, ul. Rakowiecka 25/27, Wydział Obsługi Mieszkańców

Przyjdź lub napisz na mokotow.bo@um.warszawa.pl

bo.um.warszawa.pl

Dekada z Budżetem Obywatelskim

śladami w latach 90-tych poszły inne miasta Ameryki Łacińskiej. Na kontynencie europejskim w pierwszej kolejności budżet partycypacyjny zaczęły wprowadzać miasta Wielkiej Brytanii. Tematem tym najwcześniej zaczęło się interesować Salford. Przedstawiciele miejscowych władz tego angielskiego miasta oraz organizacji pozarządowych spotkali się z wysłannikami z Porto Alegre, a następnie przeprowadzili studium wykonalności. Powoli Budżet Obywatelski zaczęły też wprowadzać miasta Francji (jako pierwsze w 2004 roku było Grigny), Niemiec oraz Włoch. W 2000 roku w całej Europie miast, które zdecydowały się na to rozwiązanie było tylko 6, ale już pięć lat później liczba ta wzrosła do 55, aby w 2008 roku przekroczyć 100.

W Polsce pierwszym miastem, które skorzystało z tego rozwiązania był Sopot w 2011 roku. W 2012 roku śladami Sopotu poszły Elbląg, Gorzów Wielkopolski, Poznań i Zielona Góra. Pojawiły się również praktyki inspirowane Budżetem Obywatelskim na poziomie województwa (na Podlasiu), dzielnicy (w Gdańsku, Lublinie i Krakowie) oraz instytucji (w jednym z warszawskich domów kultury). Stopniowo mechanizm ten wprowadzały kolejne polskie miasta. Regulacje dotyczące Budżetu Obywatelskiego zostały wpisane do ustaw o samorządach: gminnym, powiatowym i województwa w 2018 roku. W gminach niebędących miastami na prawach powiatu realizacja Budżetu Obywatelskiego nie jest obowiązkowa. W Warszawie rozwiązanie to po raz pierwszy zastosowano w 2015 roku. W ramach pierwszej edycji do dyspozycji mieszkańców stolicy było ponad 26 milionów złotych. Każda dzielnica przekazała do wspólnej puli od 0,5 % do 1,1 % swojego dzielnicowego budżetu. Zgłoszonych zostało ponad 2200 propozycji, a do etapu głosowania zostało zakwalifikowanych 1390 projektów dotyczących 18 dzielnic Warszawy. Po głosowaniu do realizacji Warszawiacy wybrali 336 propozycji.

W ubiegłorocznej 9. edycji warszawskiego Budżetu Obywatelskiego do dyspozycji mieszkańców została przeznaczona łączna kwota 101 130 815 złotych. Mieszkańcy stolicy zgłosili 1943 projekty: 208 na poziomie ogólnomiejskim i 1735 dotyczące poszczególnych dzielnic. Najwięcej propozycji dotyczyło dzielnicy Bielany – 140 projektów, Targówek – 134, Mokotów – 122. Najmniej projektów zgłosili mieszkańcy Wesołej – 38. Pod głosowanie mieszkańców trafiło 1327 propozycji - 1189 dzielnicowych oraz 138 ogólnomiejskich. W zeszłym roku, tak jak i w poprzednim, zdecydowana większość pomysłów zgłoszonych w stolicy związana była z miejską zielenią – głównie dotyczyła nowych nasadzeń drzew, krzewów, żywopłotów, drzew owocowych, zrywania starego betonu i zmian na biologicznie czynne powierzchnie.

Najdroższym wybranym projektem ogólnomiejskim był projekt „Rowerem dwukie-

runkowo po całej Warszawie” (koszt 6 052 800 złotych). Najdroższym projektem dzielnicowym był „Nowe drzewa, ławki i chodniki na Pradze-Południe” (koszt 1 436 058 złotych). Najwięcej głosów otrzymał projekt „2050 drzew dla Warszawy” (27 805 głosów).

Znanymi projektami, które na przestrzeni lat były realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego na Ursynowie są słynne ursynowskie garażówki. W 2016 roku w ramach Budżetu Obywatelskiego wykonanych zostało sześć pięknych murali, które ozdobiły ściany dzielnicowych bloków. Na siedmiopiętrowym budynku przy ulicy Koński Jar 3 powstał mural „Rezerwat” przedstawiający drzewo o dużej białej koronie, którego korzenie wyrastają z pnączy fasoli. To jeden z trzech murali wchodzących w skład projektu „Ptasie mieszkanie na pustej ścianie”, pozostałe dwa to mural „Jaskółki” namalowany na ścianie bloku przy ulicy Nutki 1 oraz mural „Jerzykiada” na bloku przy ulicy Koński Jar 8. Natomiast z Budżetu Obywatelskiego na rok 2019 powstał mural przy ulicy Grzegorzewskiej 1 upamiętniający serial „Alternatywy 4”. Były one ostatnimi muralami, które powstały na spółdzielczych blokach. Począwszy od edycji na 2020 rok za pieniądze z Budżetu Obywatelskiego mogą powstawać projekty tylko na gruntach należących do miasta. „Murale metra - pociąg do sztuki” powstały z Budżetu Obywatelskiego na rok 2020. Wiosną tego roku w kilku miejscach na Ursynowie pojawiły się setki pięknych tulipanów – to również efekt projektu realizowanego z Budżetu Obywatelskiego. Niewątpliwie bardzo ważnym projektem sfinansowanym z Budżetu Obywatelskiego była budowa ośrodka wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Ośrodek przy ulicy Belgradzkiej 33 powstał jako pierwszy moduł integracyjnego centrum aktywności osób niepełnosprawnych. W edycji, w której był zgłoszony uzyskał największą ilość głosów mieszkańców spośród wszystkich projektów w stolicy (poparło go 6 534 osób).

Na przestrzeni lat w ramach Budżetu Obywatelskiego na Ursynowie powstały ponadto: „Ursynowski szlak rowerowy” (trasa rowerowa o długości około 8 km biegnąca przy najciekawszych obiektach przyrodniczo-kulturowych Ursynowa wraz z oznakowaniem długości i czasu przejazdu rowerem), siłownie plenerowe (m.in. przy wejściu do metra Kabaty oraz przy ulicy Rosoła od strony ulicy Miętałowej), dodatkowe doświetlenia ulic, nowe przejścia dla pieszych (m.in. to przez ulicę Stryjskich pomiędzy ulicami Przy Bażantarni a Wąwózową, przez al. KEN), nowe kosze na śmieci (na przykład wzdłuż ulicy Trombity, Rosoła i Ciszewskiego), place zabaw (m.in. ten na Sadku), parki (m.in. ten wokół Górki Kazurki), leżaki w Parku przy Bażantarni, budki legowe dla ptaków, ścianka wspinaczkowa w parku im. Romana Kozłowskiego, „Park Motyli” na Kabatach, przebudowano drogę rowero-

wą wzdłuż Al. Kasztanowej, wzniesiono trampoliny przy placach zabaw. Pieniądze pochodzące z Budżetu Obywatelskiego pozwoliły nie tylko poprawić, zmodernizować i rozbudować szeroko pojętą infrastrukturę w dzielnicy, ale także sfinansować różnego typu przedsięwzięcia i wydarzenia, takie jak chociażby wspomniane wcześniej wyprzedaże garażowe, cykl spotkań edukacyjnych „Czyste powietrze na Ursynowie”, wycieczki historyczne po Ursynowie, bezpłatne seanse filmowe dla dzieci, niedzielny targ zdrowej żywności, kursy szkoleniowe „Samobrona dla kobiet i przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej”.

Przykładami projektów, które zostały zrealizowane z Budżetu Obywatelskiego na przestrzeni lat na Mokotowie są: trasa rowerowa wzdłuż ulicy Idzikowskiego na odcinku od ulicy Sobieskiego do ulicy Piaseczyńskiej (łączy Dolny i Górny Mokotów), trasa rowerowa wzdłuż ulicy Domaniewskiej, nowy chodnik wzdłuż ulicy Madalińskiego, siłownia plenerowa w Parku Bartłomieja przy szkole nr 191 i przedszkolu przy ulicy Bokerskiej, zielona enklawa przy ulicy Woronicza, doświetlenie Trasy Siekierkowskiej, nasadzenia kasztanowców przy ulicy Joliot Curie, nasadzenia drzew owocowych na Sielcach, nowe kosze na śmieci na Starym Mokotowie, nowe ławki na Wierzbnie i Wyglądowie, chodnik na ulicy Suwak, „Mikropark pod wierzbą”, zajęcia jogi, tai-chi i fitness w plenerze na Służewcu.

Z kolei w Wilanowie z Budżetu Obywatelskiego sfinansowano następujące inwestycje: Społeczny Sad Wilanowski przy ulicy Adama Worobczuka, zielony plac zabaw i miejsce spotkań mieszkańców na planie „Klucza Dóbr Wilanowskich”, nowe ławki w Osi Królewskiej, ogród deszczowy przy Orliku na Worobczuka, pumpruck (tor do jazdy na rowerze, rolnach) w Powsinie, Park Pokoleń i Wege Park, łąka kwietna przy Placu Vogla, poidełka dla ludzi i zwierząt, pasieka przy ulicy Włóki, doświetlenia przejść dla pieszych na wysokości ulicy Hłonda 8 i na wysokości placu zabaw, żywopłot antysmogowy przy ulicy Wiertniczej, nowe ławki przy ulicy Zaściankowej, nasadzenia nowych roślin na Wysokim Wilanowie (skrzyżowanie ulic Goplańskiej i Niemirowskiej, Lentza i Jabłonowskiego, Lentza i Kubickiego, Lentza i Resorowej, Resorowej i Radosnej), kosze na plastikowe nakrętki, wydatki związane ze zmianą nazwy jednej z ulic na ulicę imienia Krzysztofa Kiesłowskiego.

Jak widać - wiele niezwykle ważnych dla nas - mieszkańców poszczególnych dzielnic projektów udało się zrealizować dzięki Budżetowi Obywatelskiemu. Powinniśmy aktywnie korzystać z możliwości wpływu na kształt naszego najbliższego otoczenia, które Budżet Obywatelski nam stwarza. W tej jubileuszowej edycji my - mieszkańcy stolicy możemy zgłaszać nasze projekty do 25 stycznia, a do dyspozycji mamy ponad 100 mln złotych.

Katarzyna Nowińska

W poprzednim numerze PASSY pisaliśmy o tym, że ruszyła 10. jubileuszowa edycja Budżetu Obywatelskiego w Warszawie. Dzisiaj przedstawiamy trochę podstawowych informacji na temat tego, czym jest Budżet Obywatelski, jakie są korzyści z zastosowania tego rozwiązania, oraz gdzie po raz pierwszy został zastosowany.

Budżet Obywatelski jest mechanizmem, który pozwala mieszkańcom danego obszaru (miasta, miejscowości, dzielnicy) brać aktywny udział w podejmowaniu decyzji na temat tego, jak środki finansowe powinny zostać rozlokowane na poziomie lokalnym. Dzięki niemu poprawia się przejrzystość i zrozumienie przez społeczeństwo procesu zarzą-

dania sprawami i finansami na szczeblu lokalnym. Zwiększa się aktywność obywatelska, a jednocześnie umacnia legitymizacja władzy poprzez rozwój dialogu i poprawę komunikacji ze społeczeństwem. W pierwszym etapie tego demokratycznego procesu mieszkańcy sami zgłaszają pomysły odnośnie tego, na co mogą zostać wydane pieniądze. Zgłoszone pomysły są następnie analizowane przez organy samorządu terytorialnego pod kątem wymogów formalnych oraz pod kątem możliwości ich realizacji. Propozycje, które przejdą pozytywnie weryfikację poddawane są pod powszechne i bezpośrednie głosowanie w Budżecie Obywatelskim. Te, które uzyskają największą ilość głosów, aż do wyczerpania puli środków z budżetu, wpisywane są do uchwały budżetowej i podlegają realizacji. W ten sposób mieszkańcy mają realny wpływ na to, jak zmieni się ich najbliższe otoczenie.

Po raz pierwszy tego typu sposób udziału mieszkańców w zarządzaniu miastem wprowadzono w 1989 roku w Porto Alegre – mieście w południowej Brazylii zamieszkałym przez ponad 3 miliony ludzi. Kolejne były Santo Andre w Brazylii oraz Montevideo w Urugwaju. Ich

BUDŻET OBYWATELSKI

ZGŁASZAM GŁOSUJĘ KORZYSTAM

Zgłoś swój pomysł na Warszawę

Zgłoś swój projekt do 25 stycznia

Przyjdź na Maraton Pisania Projektów

9. 01. 2023 lub 23. 01. 2023

w godz. 17.00-20.00

sala 136 (1 piętro)

Urząd Dzielnicy Ursynów

*Projekty można zgłaszać wypełniając przeznaczone do tego formularze na dwa sposoby:
internetowo – za pośrednictwem*

bo.um.warszawa.pl

*lub papierowo
w Urzędzie Dzielnicy Ursynów*

Przewodniczący Rady Dzielnicy Ursynów

Michał Matejka

oraz Burmistrz Ursynowa

Robert Kempa

składają życzenia

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia

Niech to będzie wyjątkowy czas,
spędzony w rodzinnej atmosferze,
pełen ciepła i miłości.

W nadchodzącym 2023 roku
dużo radości, zdrowia, wielu sukcesów
i wszelkiej pomyślności.

DZIELNICA
URSYNÓW
M.ST. WARSZAWA

Nowe Veturilo na wiosnę

Z warszawskich ulic zniknęły już rowery Veturilo, z których skorzystało w tym sezonie prawie 4 mln osób. Miłośnicy jednośladów będą mogli skorzystać z Warszawskiego Roweru Publicznego na początku marca przyszłego roku. W czasie zimowej przerwy testowana będzie nowa odsłona systemu wypożyczania, a użytkownikom udostępnione zostaną na wiosnę zupełnie nowe rowery.

Już trzeci sezon z rzędu Veturilo zakończyło ze wzrostem liczby wypożyczeń. W 2020 roku miejskie rowery były wypożyczane 3,18 mln razy, a rok później 3,3 mln. W tegorocznym sezonie wypożyczeni było już 3 904 647. Oznacza to, że od początku marca do końca listopada średnio codziennie było ich 14,3 tys. Rekordowym dniem okazał się 5 czerwca – przejażdżkę miejskimi jednośladami wybrało 30,5 tys. użytkowników. Poprzednio ostatni tak dobry wynik dzienny był również w czerwcu, ale w 2019 r., czyli jeszcze przed pandemią.

Warszawiacy kochają rowery

Do dyspozycji mieszkańek i mieszkańców były 4733 pojazdów, w tym kilkaset dzięki partnerom prywatnym projektu. Sfinansowali oni dodatkowe 34 stacje Veturilo (wraz z rowerami), zwiększając ich łączną liczbę do 334. Właśnie taka stacja, przy centrum handlowym Westfield Arkadia, okazała się najpopularniejszą w skali całego systemu – odnotowano tu 37,7 tys. wypożyczeń w ciągu 9 miesięcy. Tuż za nią uplasowały się punkty przy Centrum Nauki Kopernik (37,4 tys.), w al. Niepodległości u zbiegu z ul. Bato-rego (37 tys.) i na rondzie ONZ (36 tys.).

Tylko w tym roku każdy z rowerów Veturilo był wypożyczony średnio 821 razy. Łączny czas „wykręcony” na wszystkich rowerach to ponad 1,8 mln godzin. Pokonały one wtedy ponad 14 mln kilometrów. Jednoślady te użytkowane są już od 2016 r. Zarząd Dróg Miejskich m.st. Warszawy zdecydował więc, żeby po bardzo intensywnych 7 latach „przeszły” one na zasłużoną emeryturę.

Elastyczny i elektryczny

Od 2012 r., czyli przez 11 kolejnych sezonów, Veturilo było wypożyczane łącznie blisko 34 miliony razy, a w elektronicznym systemie wypożyczeni zarejestrowało się 1,5 mln osób. Przez cały ten czas formuła wypożyczalni pozostawała bez większych zmian. Od 2023 r. system przejdzie ewolucję.

Do dyspozycji będzie zupełnie nowa aplikacja mobilna. Użytkownicy zyskają dodatkową możliwość dokonywania wypożyczeń i zwrotów również poza stacjami. Nie będzie konieczności wpinania rowerów do elektrozamków – zastąpią je zapiecia wbudowane bezpośrednio w pojazd. Do tego 10 proc. rowerów będzie wyposażonych we wspomaganie elektryczne.

Takich rowerów będzie na początek 3 tysiące, z czego 300 elektrycznych. Dostępne będą w 300 stacjach. Umowa z operatorem, którym pozostaje firma Nextbike Polska, przewiduje opcję zwiększania w przyszłości liczby rowerów nawet do poziomu 5,5 tys. sztuk. Trwają również rozmowy z urzędami stołecznymi dzielnicy oraz partnerami prywatnymi na temat ewentualnego zwiększenia floty rowerów.

Obecnie dopracowywany jest wygląd nowych punktów wypożyczeń. Ustalane są również ich dokładne lokalizacje. Stacje znajdują się na terenie wszystkich 18 dzielnic Warszawy. Jednocześnie dzięki zdecydowanie większej elastyczności w zasadach wypożyczania rowerów sama liczba i lokalizacja stacji będzie mieć w nowym Veturilo mniejsze znaczenie.

Jakub Dybański

Czy wraz ze śniegiem posypią się mandaty?

Zimowa aura nie rozpieszcza kierowców, szczególnie tych, którzy nie mają możliwości garażowania auta.

Nie znosisz porannego odśnieżania samochodu i „skrobania szyb”? Musisz wiedzieć, że po nowelizacji Kodeksu drogowego oraz taryfikatora mandatów surowo karane są nie tylko źle przygotowane do jazdy szyby, ale również tablice rejestracyjne czy reflektory. Eksperti autobaza.pl ostrzegają, ile pieniędzy i punktów możesz stracić.

Źle odśnieżone szyby

Zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy Prawo o ruchu drogowym pojazd uczestniczący w ruchu musi być utrzymany w takim stanie, aby zapewnić dostateczne pole widzenia kierowcy. Zalegająca na szybach śnieg, zwłaszcza

na przedniej, ogranicza widoczność i negatywnie wpływa na bezpieczeństwo na drodze. Obecnie policja może ukarać kierowcę takiego pojazdu mandatem w wysokości nawet do 3000 złotych. Lepiej więc dokładnie odśnieżyć auto i usunąć lód z szyb.

Za co jeszcze można otrzymać mandat?

Okazuje się, że mandat za nieodśnieżone tablice rejestracyjne również jest wysoki. Kodeks wykroczeń wskazuje, że policjant może ukarać kierowcę mandatem w wysokości 500 złotych i 8 punktami karnymi w przypadku, gdy są one zachlapanie błotem czy ośnieżone.

„Kara jest więc naprawdę dotkliwa. Szczególnie że wcześniej za takie niedopatrzanie groził mandat w wysokości 100 zło-

tych. Zabołoc może też dopisanie aż 8 punktów karnych. Zwłaszcza że od 17 września 2022 roku, od kiedy zaczął obowiązywać nowy taryfikator punktów karnych, kasują się one dopiero po 2 latach od opłacenia mandatu” - komentuje Przemysław Gąsiorowski ekspert autobaza.pl.

W taryfikatorze punktów również wysoko wyceniono nieodśnieżone światła. Mandat za poruszenie się samochodem z zasłoniętymi reflektorami wynosi 8 punktów karnych i 300 złotych.

„Zima powoli daje się we znaki kierowcom. Warto zatem pamiętać, że pojazdy zaparkowane pod chmurką obowiązkowo trzeba odśnieżać i lepiej zrobić to należycie. Mandat za źle przygotowane do jazdy auto może być bowiem bardzo dotkliwy i moc-

no uderzyć po kieszeni właściciela pojazdu, ponadto wpływa bezpośrednio na nasze bezpieczeństwo” - podsumowuje Przemysław Gąsiorowski.

Autoiso Sp. z o.o. jest właścicielem serwisu autobaza.pl oferującym raporty historii pojazdu. Od 20 lat firma dostarcza klientom wiarygodnych danych dotyczących przeszłości pojazdu. Autobaza.pl agreguje dane z wielu wiarygodnych i uznanych źródeł. Współpracuje z zaufanymi podmiotami jak m.in. holenderska fundacja Nationale Auto Pas (NAP). Serwisowi autobaza.pl został również przyznany certyfikowany dostęp do National Motor Vehicle Title Information System (NMVTIS) czyli do Krajowego Systemu Informacji o tytułach pojazdów silnikowych w USA. **Autoiso Sp. z o.o.**

Może na skrzypcach wygram
Wiatr i pochyłą ulicę
I noc, co taka niezwykła
Konstanty Ildefons Gałczyński

Wiatr i pochyłą ulicę...

dziecięcy zimowy koncert skrzypcowy

Dom Sztuki SMB "Jary"
18 grudnia • godz. 12.00 • Dom Sztuki • liczba miejsc ograniczona

Ursynoteka i Dom Sztuki „Jary”
zapraszają na

KONCERT ŚWIĄTECZNY

zespołu
Miroslawa Zaziąbło-Hubiak & Kuba Bobas Wilk

16 grudnia - godz. 19
w Domu Sztuki
ul. Wiolinowa 14

BEZPŁATNE WEJŚCIÓWKI
do pobrania od 14 grudnia
w sekretariacie Domu Sztuki „Jary” w godz. 10-17
oraz w Ursynotece, ul. Koński Jar 10
w godz. 11-15 (środa) oraz 11-18 (czwartek i piątek)
LICZBA MIEJSC OGRANICZONA

Dom Sztuki SMB "Jary" **Ursynoteka**

SZCZEGÓŁY na stronach: DOMSZTUKI.ART.PL URSYNOTEKA.PL

Autobusy, tramwaje i metro częściej przed świętami

Zbliżający się czas przedświąteczny oznacza także częstsze odwiedziny autobusów w centrach handlowych. Dlatego w okresie do 22 grudnia rozkłady jazdy stołecznych tramwajów i autobusów zostaną dostosowane do zwiększonego ruchu pasażerskiego.

Najbliższy weekend 17 i 18 grudnia – to dni, które mieszkańcy stolicy zapewne zechcą wykorzystać na przedświąteczne zakupy. Związana z tym większa liczba pojazdów Warszawskiego Transportu Publicznego wyjedzie na trasy.

W sobotę będzie obowiązywał sobotni rozkład jazdy, ale częściej będą jeździły autobusy linii 509 i 517. Do obsługi linii tramwajowych 27 i 28 skierowane zostaną dłuższe składy.

W niedziele handlową autobusy, tramwaje i metro będą kursowały częściej – według sobotnich rozkładów jazdy. Dodatkowo kursy zaplanowano na liniach autobusowych 190, 509 i 517, a linie tramwajowe 27 i 28 obsłużą dłuższe składy.

Ponadto w sobotę i niedzielę 17 i 18 grudnia uruchomiona zostanie specjalna linia autobusowa do Cmentarza Północnego. Autobusy linii C40 będą kursowały trasą: METRO MŁOCINY – al. gen. M. Witteka – Pułkowa – Dzierżonowska – Żubrowa – K. Wóycickiego – Wólczńska – Estrady – Dziekanowska – CM.PÓLNOCYN-BRAMA ZACHODNIA.

Tomasz Kunert

Koncerty Bożonarodzeniowe

na Ursynowie

HALINA MLYNKOVA z zespołem

KOLEJY NA URSYNOWIE
26.12.2022 / godz. 19.00
Kościół pw. bł. Władysława z Gielniowa, ul. Przy Bażantarni 3
Wstęp wolny

WŁODEK PAWLIK

KOLEJY POLSKIE
27.12.2022 / godz. 19.00
Ursynowskie Centrum Kultury „Alternatywy”, ul. I. Gandhi 9
Wstęp wolny. Bezpłatne wejściówki dostępne od 19.12, biletyna.pl

MATE.O

KOLEJY NARODÓW. OPOWIEŚĆ O NARODZENIU PAŃSKIM
5.01.2023 / godz. 19.00
Dzielnicowy Ośrodek Kultury Ursynów, ul. Kajakowa 12b
Wstęp wolny. Rezerwacja miejsc tel. 22 12 55 602

KOLEJKA NIE ZNA GRANIC

UCZESTNICY MUZYCZNEGO DOKOWANIA
Dziecięcy zespół wokalny oraz ukraińscy goście
8.01.2023 / godz. 17.00
Dzielnicowy Ośrodek Kultury Ursynów, ul. Kajakowa 12b
Wstęp wolny. Rezerwacja miejsc tel. 22 12 55 602

URSYNOW.UJ.M.WARSZAWA.PL

URSYNÓW
M.ST. WARSZAWA

URSYNÓW
Regionalny Ośrodek Kultury

URSYNOWSKIE CENTRUM KULTURY ALTERNATYWY

SKM

Obchody Bożonarodzenia na Ursynowie

Ponad 20 tysięcy odblasków dla mieszkańców

Zawieszane na choinkach odblaski znikają natychmiast. Akcja profilaktyczno-edukacyjna „Świeć blaskiem z odblaskiem”, prowadzona przez Straż Miejską m.st. Warszawy i Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych, cieszyła się dużym powodzeniem wśród mieszkańców. Zdejmowali kolorowe odblaski zawieszane na choinkach, aby potem umieścić je na swoich ubraniach i pojazdach. Akcja zorganizowana już po raz ósmy miała na celu promowanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Cieszyło nas, gdy mieszkańcy stolicy zdejmowali z choinek odblaskowe elementy i umieszczali je w widocznych miejscach. Przy pomocy pięknie ubranych choinek udało się rozdać miesz-

kańcom Warszawy ponad 20 tysięcy kolorowych odblasków. Akcja „Świeć blaskiem z odblaskiem” rozpoczęła się 5 grudnia i trwała przez tydzień. Drzewka pachnące świętami dostarczyła Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych. Pierwsza choinka ubrana została przez uczniów Szkoły Podstawowej nr 166 im. Żwirki i Wigury i stała przed główną siedzibą Straży Miejskiej m.st. Warszawy przy ulicy Młynarskiej 43/45.

Choinki z kolorowymi odblaskami pojawiły się w ponad trzydziestu punktach, m.in. przed siedzibami urzędów dzielnic, MPWiK, Automobilklubu Polski, Miejskich Zakładów Autobusowych, Zarządu Transportu Miejskiego, Fundacji Jednym Śladem, Poland Bike, Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, Teatru Kamienica. Te właśnie instytucje na

bieżąc ubierały świąteczne choinki w nietypowe ozdoby. Odblask znajdujący w widocznym miejscu zwiększa nasze bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Widoczny pieszy, rowerzysta czy użytkownik hulajnoggi wyposażony w odblask nie tylko dba o swoje bezpieczeństwo, ale rów-

nież innych użytkowników dróg. Umieszczony na ubraniu czy pojeździe niepozorny element może zapobiec groźnemu wypadkowi – i uratować życie.

Dziękujemy wszystkim partnerom za udział w akcji i do zobaczenia za rok.
Referat Prasowy Straży Miejskiej

Rozmawiamy z burmistrzem Mokotowa Rafałem Miastowskim

Środki publiczne wydawać jak najrozsądniej!

KATARZYNA NOWIŃSKA: Za nami bardzo trudny pod względem finansowym rok. Wysoka inflacja dała się wszystkim mocno we znaki. Podwyżki cen paliw i energii uderzyły w gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa, ale i w samorządy. Jak te zwiększone wydatki odbiły się na samorządzie dzielnicy Mokotów? Czy trzeba było zrezygnować z jakichś inwestycji? Przesunąć je na kolejne lata?

RAFAŁ MIASTOWSKI: W obecnej sytuacji musimy zwracać uwagę na jeszcze bardziej racjonalne wydatkowanie środków. Jednak chciałbym zaznaczyć, że inwestycje zapisane w naszej Wieloletniej Prognozie Finansowej realizujemy zgodnie z planem i na tyle na ile pozwalała nam obecna sytuacja gospodarcza w Polsce i na świecie. Realizujemy wszystkie zaplanowane inwestycje choć część z nich została przesunięta z uwagi na brak wyłonienia wykonawców w ramach prowadzonych postępowań przetargowych lub inne czynniki wynikające ze składanych ofert.

Ten rok to również, a może przede wszystkim, wojna w Ukrainie i związany z tym napływ uchodźców z naszej wschodniej granicy. Stało się to sporym wyzwaniem dla wielu polskich miast, w tym, oczywiście Warszawy. Jak wpłynęło to na zarządzanie dzielnicą Mokotów oraz na finanse dzielnicy?

Samorządy stanowią dziś pierwszą linię pomocy i to na nie w głównej mierze spadły zadania związane ze wsparciem uchodźców. Zaangażowanie w pomoc, szczególnie w kwestiach zakwaterowania, dostępu do opieki medycznej, edukacji, rynku pracy, wsparcia językowego i asystowania w załatwianiu podstawowych spraw urzędowych jest olbrzymim wyzwaniem. Z pewnością niezbędne są odpowiednie ramy prawne do podejmowania dalszych działań, pomoc doraźna była niezwykle potrzebna w pierwszych dniach i tygodniach, jednak musimy być nieustannie przygotowani i gotowi do działania. Nadchodząca zima może nieść za sobą kolejną falę napływu uchodźców z Ukrainy i stać się kolejnym, wielkim wyzwaniem.

Od momentu napaści na Ukrainę realizowaliśmy i realizujemy zadania na rzecz mieszkańców bez żadnych przerw, z pełną otwartością, wspierając uchodźców z Ukrainy. Jednak nie da się ukryć, że sytuacja związana z wojną w Ukrainie oraz przybyciem uchodźców do naszego kraju wymagała wdrożenia nowych rozwiązań.

Dużym wyzwaniem, przed którym stanęliśmy było nadawanie numerów PESEL i obsługa obywateli i obywateli Ukrainy. Mimo trudnych warunków lokalowych zrobiliśmy wszystko co mogliśmy, aby obsługiwać naszych klientów bez żadnych niedogodności.

Dziękuję pracownikom i wolontariuszom za sprawne działanie, a naszym mieszkańcom za wyrozumiałość. Wszyscy stanęli na wysokości zadania, żeby wesprzeć przybywających do nas uchodźców.

Z czego jako burmistrz Mokotowa jest pan najbardziej dumny w minionym roku?

Dumni powinni być mieszkańcy, pracownicy oraz wszyscy ci, którzy z wielkim zaangażowaniem włączyli się w pomoc obywatelom Ukrainy. Wielu mieszkańców otworzyło serca, czy to w postaci otwarcia drzwi swoich domów, czy w postaci organizacji zbiorów darów i akcji wsparcia. Chęć niesienia pomocy oraz poczucie solidarności i wspólnoty napawa nadzieją. Dziękuję wszystkim za okazane serce.

W październiku oddano do użytku na Mokotowie przy ulicy Maklakiewicza 9A szóste oddziałowe przedszkole integracyjne dostosowane dla potrzeb dzieci niepełnosprawnych. Jesienią zakończyła się również budowa nowych boisk i bieżni do biegów oraz modernizacja i przebudowa już istniejących przy kilku placówkach szkolnych i przedszkolnych. Jakich kolejnych inwestycji w tym zakresie możemy się spodziewać na Mokotowie w najbliższych miesiącach?

W roku 2023 w zakresie placówek oświatowych kontynuować i realizować będziemy m.in. następujące zadania inwestycyjne:

- przebudowa Szkoły Podstawowej nr 146 przy ul. Domaniewskiej 33 wraz z zagospodarowaniem terenu,
- przebudowa budynku Zespołu Szkół Odzieżowych, Fryzjerskich i Kosmetycznych nr 22 przy ul. Kazimierzowskiej 60,
- przebudowa budynku Przedszkola nr 148 przy ul. Kazimierzowskiej 45 wraz z zagospodarowaniem terenu,
- modernizacja wraz z zagospodarowaniem terenu oraz dostosowaniem budynku Zespołu Szkół nr 39 im. prof. Edmunda Jankowskiego przy ul. Bełskiej 1/3 na potrzeby kształcenia w zawodach związanych z ogrodnictwem,
- budowa boisk wraz z zagospodarowaniem terenu w XLII Liceum Ogólnokształcącym przy ul. Madalińskiego 22 – w ramach podpisanej umowy,
- termomodernizacja budynku wraz z zagospodarowaniem terenu w Zespole Szkół nr 59 przy ul. Jana III Sobieskiego 68,
- termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 33 przy ul. Cieszyńskiej 8,
- modernizacja sali gimnastycznej w XXVIII Liceum Ogólnokształcącym przy ul. Wiktorskiej 99,
- zagospodarowanie terenu w XXXIV Liceum Ogólnokształcącym przy ul. Zakrzewskiej 24,

– termomodernizacja sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej nr 205 przy ul. Spartańskiej 4,

– modernizacja Szkoły Podstawowej nr 190 przy ul. Zwierzynieckiej 10.

W dobiegającym już końca 2022 roku na terenie Mokotowa prowadzone były liczne przebudowy i remonty dróg, chodników, tworzone były odwodnienia i oświetlenie uliczne. Czy wszystkie zaplanowane inwestycje zostaną ukończone w terminie? Jakie są plany na 2023 rok?

Realizujemy zgodnie z możliwościami zamierzenia wymienione w Wieloletniej Prognozie Finansowej. W „Projekcie budżetu miasta stołecznego Warszawy na 2023 r.” zapisano m.in. budowę ul. Woronicza na odcinku od ul. Etiudy Rewolucyjnej do ul. Żwirki i Wigury, rozbudowę ul. Bukowińskiej na odcinku od ul. Idzikowskiego do tak zwanej ul. Nowobukowińskiej, przebudowę ul. Goraszewskiej i ul. Jądźwągów, budowę ul. Czerniowieckiej na odcinku od ul. Bukowińskiej do ul. Puławskiej, przebudowę ul. Czerniowieckiej na odcinku od ul. Bukowińskiej do ul. Ikara, a także przebudowę ul. Spartańskiej. Planujemy także nabycia nieruchomości pod budowę dróg oraz doświetlenia przejść dla pieszych na drogach gminnych będących w zarządzie dzielnicy. Oby tylko ustrzec się przed niespodziankami.

Jakie ciekawe pomysły przekazali mieszkańcy dzielnicy w ramach prowadzonych w listopadzie konsultacji społecznych „Jak usprawnić ruch rowerowy na Starym Mokotowie”?

Wszystkie głosy mieszkańców zostaną przeanalizowane. Uczestnicy konsultacji przesłali ponad 350 maili, z których znacząca część zawiera wiele propozycji rozwiązań drogowych, często pogłębionych o analizę ruchu rowerowego i opinie dotyczące ogólnej sytuacji komunikacyjnej na Mokotowie. Wiadomości te zawierają pewne osobiste spostrzeżenia wszystkich użytkowników dróg (pieszych, rowerzystów, kierowców).

Maile zostały przekazane wykonawcy procesu konsultacji, który w grudniu ma przekazać nam raport z przeprowadzonych konsultacji. Za wcześniej zatem, aby szczegółowo ustosunkowywać się do poszczególnych pomysłów zgłaszanych przez mieszkańców. Można stwierdzić, że maile te dowodzą słuszności decyzji o przeprowadzeniu konsultacji, gdyż zarówno z ilości przesłanych opinii i propozycji rozwiązań organizacji ruchu rowerowego, jak i ich szczegółowości wynika, że stosunkowo niewielki obszar Starego Mokotowa, pod względem komunikacyjnym, stanowi dla mieszkańców i osób przejeżdżających przez Mokotów istotne zagadnienie.

Jakie są plany odnośnie rozwoju „Ogrodu Różana” na Mokotowie?

Właśnie, ogrodu. Ogrodu, o który należy dbać, stąd nasze działania mające na celu stałe jego rozwijanie. Co roku przeprowadzamy rekultywację nasadzeń dodając nowe elementy, tak aby stworzyć miejsce do miłego spędzenia czasu. Pojawiły się już nowe nasadzenia, elementy ogrodzenia, dekoracyjne głązy, dodatkowe ławki. Obecnie chcemy stworzyć miejsca do wypoczynku wyposażone w leżaki ogrodowe wydzielone nowo nasadzoną roślinnością. Staramy się dobierać rośliny tak, aby miejsce było kolorowe i spełniało funkcję ogrodu.

Czy poza „Ogrodem Różana” na Mokotowie w najbliższym czasie przewidywane jest zagospodarowanie w podobny sposób jeszcze jakiegoś terenu zieleni?

Niewiele osób o tym wie, ale parkami, zieleńcami, skwerami, bulwarami i innymi terenami zielonymi w naszej dzielnicy opiekuje się Zarząd Zieleni m.st. Warszawy. Ogród Różana, którego współdystrybentem jest Szpital Specjalistyczny im. Świętej Rodziny, otwarty został w 2020 roku w ramach projektu z budżetu obywatelskiego. Dzielnica stara się, aby dołączył pod opiekę ZZW w jak najlepszym stanie przyrodniczym.

Jakie będą priorytety w przyszłorocznym budżecie Mokotowa?

Priorytet jest jeden, mianowicie, żeby środki publiczne wydawać jak najrozsądniej, tak aby nasi mieszkańcy nie odczuli w żadnej dziedzinie swojego życia skutków obecnej sytuacji gospodarczej.

Które inwestycje będą w przyszłym roku największym wyzwaniem w dzielnicy?

Cały przyszły rok może być wyzwaniem nie tylko dla dzielnicy, ale i dla każdego z nas. Wszystkie inwestycje są ważne. Skomplikowane są te, które prowadzone są przy działającej placówce w trakcie roku szkolnego. Utrudnieniem jest obecna niestabilność rynku, m.in. brak dostępności materiałów, długi czas oczekiwania. Do tego dochodzi również zmiana prawa, konieczność wprowadzenia w umowach trwających powyżej 8 miesięcy zapisów dotyczących waloryzacji wynagrodzenia. To powoduje, że nie możemy przewidzieć wszystkich, z czym możemy spotkać, jednak robimy co możemy, aby wywiązywać się z założonych terminów.

Do której z zaplanowanych inwestycji podchodzi Pan z największym entuzjazmem?

Tak jak mówiłem chwilę wcześniej, wszystkie inwestycje są dla nas ważne i traktujemy je jednakowo. Każda, nawet najdrobniejsza inwestycja jest dla nas istotna. Na koniec roku najbardziej nas cieszy, że zrealizowaliśmy wszystko to, co zostało zaplanowane.

Powoli już zbliża się czas Świąt Bożego Narodzenia. W Polskiej tradycji to przede wszystkim czas rodzinny, ale też czas, który nieodzownie kojarzy się nam z wigilijnymi przysmakami. Jaka jest pana ulubiona potrawa wigilijna? Czy któreś z potraw planuje Pan przygotować sam?

Jak tradycja nakazuje, należy skosztować wszystkich potraw, jednak chętnie wracam do pierogów z kapustą i grzybami oraz barszczu. W tym czasie dostosowuję się do zaleceń moich najbliższych, którym chętnie pomagam.

Czego życzy Pan sobie oraz wszystkim mieszkańcom Mokotowa z okazji nadchodzących Świąt?

Przed wszystkim zdrowia, odpoczynku oraz rodzinnej atmosfery. Życzę też spokoju na każdy dzień nowego roku, postanowień, które się spełnią oraz życzliwych ludzi wokół.

Rafał Miastowski – absolwent Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego, Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, Collegium Humanum.

Doświadczony samorządowiec. W latach 2006–2008 pełnił funkcję Członka Zarządu Dzielnicy Bielany, a od stycznia 2008 r. Burmistrza Dzielnicy Wilanów. W latach 2010–2015 był Burmistrzem Dzielnicy Bielany, następnie w latach 2015–2018 Zastępcą Burmistrza Dzielnicy Ursynów. Od 27 listopada 2018 r. pełni funkcję Burmistrza Dzielnicy Mokotów.

Były członek organizacji harcerskiej. Honorowy Dawca Krwi. Wolny czas lubi spędzać aktywnie.

Budżet Obywatelski na Mokotowie

BUDŻET OBYWATELSKI
ZGŁASZAM GŁOSUJĘ KOREKTUJĘ

Ty też możesz zmienić Mokotów
ZGŁOŚ PROJEKT

bo.um.warszawa.pl

Wystartowała jubileuszowa, 10. edycja Budżetu Obywatelskiego w stolicy. Projekty można zgłaszać do 25 stycznia 2023, a zainteresowani mieszkańcy mogą liczyć na wsparcie w trakcie dyżurów urzędników i możliwości konsultacji swoich projektów.

Szczegóły na: <https://bo.um.warszawa.pl/> oraz <https://um.warszawa.pl/waw/bo/wsparcie-pracownikow-urzedu-10-edycja>.

Dyżur konsultacyjny w grudniu 2022 r. (pomoc w wypełnieniu formularza oraz w kwestiach merytorycznych) odbędzie się 19 grudnia, godz. 16.00 do 17.00, Urząd Dzielnicy Mokotów, ul. Rakowiecka 25/27, Wydział Obsługi Mieszkańców.

Harmonogram 10. edycji budżetu obywatelskiego:

Zgłaszanie projektów: od 1 grudnia 2022 r. do 25 stycznia 2023 r.

Ocena zgłoszonych projektów: od 26 stycznia do 4 maja 2023 r.

Składanie odwołań: od 4 do 11 maja 2023 r.

Rozpatrywanie odwołań: od 4 do 31 maja 2023 r.

Głosowanie na projekty: od 15 do 30 czerwca 2023 r.

Ogłoszenie wyników: 13 lipca 2023 r.

Realizacja projektów: 2024 r.

Kwota przeznaczona na Budżet Obywatelski w Dzielnicy Mokotów to 8 722 733 zł. Limit na projekt w Dzielnicy Mokotów wynosi 1 744 547 zł.

Koordinator ds. budżetu obywatelskiego w Dzielnicy Mokotów Dariusz Sitterle, mail: dsitterle@um.warszawa.pl, mokotow.bo@um.warszawa.pl, tel. 22 443 63 32.

Mokotów wczoraj i dziś

Jak na przestrzeni lat zmieniał się Mokotów? Zachęcamy do śledzenia na naszym profilu na FB cyklu "Mokotów wczoraj i dziś"! W załączniku zdjęcie ul. Rakowieckiej kiedyś (1962) i obecnie.

fot. góra: Narodowe Archiwum Cyfrowe - perspektywa ulicy od strony ulicy Asfaltowej w kierunku alei Niepodległości, 1962
 fot. dół: zbiory UD Mokotów.

Rodzinny Turniej Badmintona „Gramy o Złotą Lotkę”

Zachęcamy do udziału w Rodzinnym Turnieju Badmintona „Gramy o Złotą Lotkę”. Impreza odbędzie się w niedzielę 18 grudnia w godzinach 9.00-16.00 w hali sportowej OSiR Mokotów, ul. Niegocińska 2a.

Zapisy trwają do 16 grudnia do godziny 12.00, pod nr tel. 500 010 805 lub przez zgłoszenie mailowe, które prosimy nadsyłać na adres: tkkfstolica@gmail.com z podaniem: imienia, nazwiska, roku urodzenia oraz kategorii turniejowej w jakiej zawodnik chce brać udział. Regulamin dostępny na <https://mokotow.um.warszawa.pl/-/rodzinny-turniej-badminton>.

Spotkania przedświąteczne dla mieszkańców

W piątek 9 grudnia w Fun Park Digiloo przy ul. Merliniego 2 odbyła się, zorganizowana przez Urząd Dzielnicy Mokotów, impreza mikołajkowa dla uczestników całorocznych zajęć w placówkach prowadzonych m.in. przez mokatowskie organizacje pozarządowe.

Dla uczestników spotkania przygotowano liczne atrakcje, takie jak zabawa na urządzeniach rekreacyjnych, paintball laserowy, ścianka wspinaczkowa, sale z animacjami, warsztaty plastyczne, przygotowywanie kartek świątecznych i dekorowanie bombek, smaczny poczęstunek, a przede wszystkim wizyta św. Mikołaja, który wręczył uczestnikom paczki świąteczne.

W spotkaniu udział wzięli burmistrz dzielnicy Mokotów Rafał Miastowski, który życzył dzieciom dobrej zabawy i wszystkiego najlepszego z okazji zbliżających się świąt. Spotkanie upłynęło w wesołej atmosferze, przy akompaniamencie świątecznych szlagierów, wśród wrzawy oznaczającej dobrą zabawę.

Impreza stanowiła element wieńczący całoroczną pracę placówek i miała za cel podkreślenie jak ważny jest zdrowy i aktywny styl życia oraz jak ważną rolę odgrywają koledzy, przyjaciele i

dorośli, którzy mogą być pomocni w codziennych sprawach, i jak istotne jest rozwijanie zainteresowań, pasji i talentów.

Także w piątek, ale w Mokatowskim Centrum Integracji Mieszkańców przy ul. Woronicza 44a odbyło się spotkanie przedświąteczne z seniorami. Spotkanie otworzył zastępca burmistrza Marek Rojszyk, który w imieniu zarządu dzielnicy złożył przybyłym gościom życzenia świąteczne. Wśród uczestników obecni byli m.in. przedstawiciele Mokatowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Warszawskiego Uniwersytetu Trzeciego im. F. Chopina, Klubu Seniora Centrum Łowicka, przedstawiciele Koła Komбатantów oraz uczestnicy zajęć odbywających się w MCIM.

Mokatowska Gwiazdka z Seniorami upłynęła w bardzo miłej atmosferze. Spotkanie uświetnił występ zespołu Lolek Orkiestra, po którym na uczestników czekał świąteczny poczęstunek. Seniorzy bardzo aktywnie włączyli się w przygotowany program oraz w konkursy organizowane przez animatora. Grudniowe spotkania z seniorami, które wpisują się już na stałe w kalendarz przedświątecznych imprez mokatowskich, wracają po dwuletniej przerwie, spowodowanej pandemią. Do zobaczenia za rok!

Upominki dla kierowców

W okresie świątecznym osoby, które będą rejestrowały pojazd w Wydziale Rejestracji Pojazdów przy ul. Wiktorskiej otrzymują ramkę na tablicę z napisem „Moje Miejsce Mokotów Stąd jestem!”. Z kolei osoby odbierające dowody rejestracyjne otrzymują okładkę na dokument. Ramki i okładki będą wydawane od 14 grudnia do wyczerpania zapasów! Mamy nadzieję, że mokatowska identyfikacja i niespodzianka świąteczna spodoba się kierowcom!

41. rocznica wprowadzenia stanu wojennego

13 grudnia do wielu obiektów na terenie całego kraju wkroczyły uzbrojone oddziały, na ulicach pojawiły się żołdki, a setki osób zostało zatrzymanych i internowanych. Burmistrz Rafał Miastowski z wiceburmistrzem Krzysztof Skolimowski złożyli kwiaty przed Murem pamięci „Zginęli za wolną Polskę 1981-1989” w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL przy ul. Rakowieckiej 37.

Zanussi po latach

Mimo, że zawsze staram się na bieżąco śledzić najważniejsze wydarzenia artystyczne, ciągle się łapię na tym, że często umyka mi coś naprawdę wartościowego. Tak było z filmem Krzysztofa Zanussiego Rok spokojnego słońca. Powstał w 1984 roku, wkrótce po stanie wojennym i powrocie reżysera ze Stanów Zjednoczonych, nakręcony w polsko-zachodnio-niemiecko-amerykańskiej koprodukcji.

Nie miałem wówczas okazji, aby go zobaczyć, tym bardziej, że film nie cieszył się aprobatą ówczesnych władz i nie trafił do szerokiego rozpowszechniania. Ba, władze nie zezwalały na pozytywne recenzje, więc te w ogóle się nie ukazywały. Potem bez mała 40 lat błyskawicznie zleciało, a film wciąż pojawiał się tylko w kinach studyjnych. Dobrze się zatem stało, że zorganizowane 1 grudnia w Domu Sztuki spotkanie z zasłużonym reżyserem pozwoliło na nadrobienie poważnych zaległości. Takiego filmu nie wolno przegapić.

Filmowe pokazy w Domu Sztuki są zawsze godne polecenia. Cykliczne seanse wprowadzone przez poprzedniego dyrektora Andrzeja Bukowieckiego, są twórczo kontynuowane i wzbogacone przez obecnego dyrektora Sławomira Gąsiewskiego, także od lat związanego z branżą filmową. Repertuar z najwyższej półki, spotkania z wybitnymi twórcami to znak firmowy placówki. Tak było i tym razem.

Film zdobył wielką nagrodę na Festiwalu w Wenecji, To melodramat wojenny. Wart jest obejrzenia

i głębszej refleksji. Starszym dla przypomnienia, młodszym w celach edukacyjnych. Historia dziecka się bezpośrednio po wojnie jest już całkowicie zapomniana, a młodym pokoleniu zupełnie nieznaną. Scenariusz i reżyseria wyśmienita. Obsada rewelacyjna: w głównych rolach Maja Komorowska (jako Emilia) i Hanna Skarżanka (jako jej matka), oraz amerykański aktor Scott Wilson, a w epizodach takie tuż jak Janusz Gajos, Jerzy Stuhr, Marek Kondrat, Tadeusz Bradecki, Gustaw Ludkiewicz, Ewa Dałkowska, Zbigniew Zapasiewicz (jako agent UB) i Wiesław Michnikowski (jako ksiądz). Muzykę skomponował Wojciech Kilar, do tego trzeba jeszcze dodać operatora światowej klasy Sławomira Idzianka. Czy można sobie wyobrazić lepszą ekipę?

Specjalne podziękowania należą się ursynowskiej uczelni Łukaszczyk, która spotkanie ze współpracującym z nią reżyserem zorganizowała. Krzysztof Zanussi podzielił się także wrażeniami ze swojego pobytu na Festiwalu w Indiach i zapowiedział swój nowy film pt. Liczba doskonała. Nieśmiało prosimy o zorganizowanie w Domu Sztuki przedpremierowego pokazu. **Wojciech Dąbrowski**

Wojtek Dąbrowski

DLACZEGO NIE SPRZĄTAM PRZED ŚWIĘTAMI?

*Bałagan, zdaniem mojej żony,
To jedna z wielu moich wad,
A ja się czuję rozgrzeszony:
Wprowadzam w życie Polski Ład.*

© MKWD (Muzyczny Kabaret Wojtka Dąbrowskiego)

W prawo czyli w lewo

Jasna strona romantyzmu

Wiedza o sztuce zdecydowanej większości z nas pochodzi z czasów szkolnych. Potem wracają do niej już tylko nieliczni zainteresowani np. ze względów zawodowych. Chociaż sztuka towarzyszy ludziom od zawsze jest to niełatwa tematyka. Przez tysiąclecia powstawały różne nurty i odrębne, czasem przeciwstawne idee. Jedną z nich jest romantyzm. W Polsce to epoka wielkich wieszczów: Mickiewicza, Słowackiego, Krasińskiego, parnasisty Norwida. Nie można zapominać o innych postaciach takich jak: Fredro, Żmichowska uznawana za prekursorkę polskiego feminizmu i pozostałych wspaniałych przedstawicieli tej epoki. O ile nazwiska te są dobrze znane Polakom, o tyle sama epoka pozostaje poza zainteresowaniami większości osób. Na hasło „romantyzm” stajemy nieco zaskoczeni, bo trudno nam jest przywołać z pamięci co to takiego i mówiąc kolokwialnie - „czym to się je”. Przychodzi do głowy dość mglisty obraz tej wcale nie tak odległej epoki. ... Sejm RP ogłosił rok 2022 Rokiem Romantyzmu. To zarówno hołd dla wielkich twórców tego okresu jak też próba przypomnienia wielkiego znaczenia romantyzmu dla kultury współczesnej.

Okazuje się jednak, że romantyzm wcale nie jest od nas tak odległy, jak mogłoby się wydawać. Wręcz przeciwnie, w wielu przypadkach jest wciąż aktualny. Może nawet być inspirujący, zwłaszcza dla artystów. Widać to na przykładzie artystów z grupy PositiveArt. Jest to grupa twórcza działająca przy Okręgu Warszawskim Związku Polskich Artystów Plastyków. Twórcy należący do PositiveArt podjęli ciekawe wyzwanie - stworzyli prace inspirowane epoką romantyzmu. Polski romantyzm okazuje się niezwykle bogatą inspiracją. Widać to na wystawie grupy PositiveArt - Jasna strona romantyzmu 2022 w galerii Domu Artysty Plastyka ul. Mazowiecka 11 A.

„Sejm RP ogłosił rok 2022 Rokiem Romantyzmu. To zarówno hołd dla wielkich twórców tego okresu jak też próba przypomnienia wielkiego znaczenia romantyzmu dla kultury współczesnej”

W zasadzie trudno nam Polakom odebrać się od tego okresu, bo zapewne każdy, choćby w niewielkim stopniu zetknął się z literaturą romantyczną. Nie ma chyba nikogo, kto nie słyszałby nazwisk naszych wybitnych poetów jak: Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Zygmunt Krasiński, czy Cyprian Kamil Norwid i innych wybitnych mistrzów pióra m.in.: Aleksander hrabia Fredro, Ignacy Kraszewski. Nie można zapominać też o muzyce, w której trwał zapisaliśmy nasz najwybitniejszy kompozytor - Fryderyk Chopin, a także Oskar Kolberg, Julian Fontana, Stanisław Moniuszko, skrzypek i pedagog Henryk Wieniawski.

Warto przypomnieć o przedstawicielach sztuki okresu romantyzmu jak: Henryk Rodakowski - autor słynnego obrazu „Portret matki”, którym zachwycał się wielki francuski malarz Eugène Delacroix, Walenty Wańkiewicz, który namalował znany „Portret Adama Mickiewicza na skale Judahu”, Adam Chmielowski (św. Brat Albert) - Cmentarz włoski o zmroku” namalowany tuż przed poruczeniem kariery malarskiej, Piotr Michałowski - autor słynnego obrazu „Szarża w wąwozie Somosierra”, a także malarz i rysownik Artur Grottger.

Romantyzm to epoka, w której zniewolenie człowieka i całych narodów wyzwalało potrzebę walki z uciskiem i tyranją. Z tego względu dochodziło do zrywów społecznych przeciw ciemnościom. Te procesy miały miejsce zarówno w Polsce, jak też poza naszymi historycznymi granicami. W całej Europie dochodziło do zbrojnych zrywów na tle społecznym, narodowym, czy też rasowym m.in. Grecy występowali przeciw Turkom. W Rosji wybuchło powstanie dekabrystów, we Francji doszło do rewolucji lipcowej, w Polsce wybuchło powstanie listopadowe i powstanie styczniowe, Wiosna Ludów rozlewała się na terytoria wielu krajów.

Wystawa „Jasna strona romantyzmu” w galerii DAP pokazuje dużą rozpiętość w podejściu do tematu. Zaprezentowane zostały prace 79 autorów obrazów, rysunków, rzeźb, tkanin, instalacji. Zderzają się w nich różnorodne środki wyrazu: od symbolizmu, sztuki dekoracyjnej, poprzez realizm aż do ekspresjonizmu. Kurator: Bożena Leszczyńska - prezes Okręgu Warszawskiego ZPAP i uczestniczka wystawy. Honorowy patronat: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wystawę można oglądać do 29 grudnia tego roku.

Gadka Tadka

Jakoś się wtedy nie bałem...

Tadeusz Porębski

Każda kolejna rocznica stanu wojennego to w mediach niekończący się słowotok ludzi, którzy w większości tak ważne dla narodu wydarzenie znają z książek, z prasy, bądź z opowieści rodziców i dziadków. A ja wtedy żyłem, wódkę lub pędzony w wannach samogon piłem, wieczorem pety na przystankach zbierałem (papierosy na kartki) i jakoś w ogóle się nie bałem. Stan wojenny zastał mnie w bardzo kiepskim stanie, bo pijanego w sztok. Każdego roku bowiem, w dniu 12 grudnia mój starszy brat Aleksander (Panie świeć nad Jego grzeszną duszą) wyprawiał huczne imieniny. Wtedy była to sobota, a więc wyjątkowo dogodny termin, ponieważ nazajutrz biesiadnicy mogli odespać hulanki. Brat był kucharzem najwyższej próby, wyszkolonym w powojennym „Bristolu” przez przedwojennych mistrzów kuchni ze słynnej restauracji „Simon i Stecki”, więc rodzina i najbliżsi znajomi przez cały rok niecierpliwie wyglądali 12 grudnia, bo w tych bardzo chudych w zaopatrzenie czasach naprawdę było u brata co pojeść. Jego specjalności to boeuf a la stragounow, chateaubriand na grzance, śledź po japońsku oraz ozór wołowy w galarecie. Wspaniały smak tych potraw czuję do dzisiaj. Z surowcami nie było problemu, ponieważ nasz ojciec pracował połowę życia w Zakładach Mięsnych na Żeraniu. Zaopatrzone wtedy w zakupiony w „Peweksie” za 5 dolarów prezent imienninowy w postaci francuskiej wody kolońskiej „Brut” oraz we flaszkę „Żytniej” z kłosem, ruszyłem wieczorem autobusem linii „B”, który naocznie kursował na linii Wilanów – ul. Redutowa, do mieszkania brata przy ul. Pustola na Woli.

Zmierzając autobusem do źródła wyczuwałem, że coś jest nie tak. Widać było wzmożony ruch radiowozów, na ulicach miasta pojawiły się także w dużych ilościach wojskowe ciężarówki. Zbyt dużych ilościach, jak na zwykłą grudniową sobotę. Z faktu, że była to sobota niezwykła zdałem sobie sprawę dopiero rano. Podczas podróży komunikacją miejską miałem w głowie jedynie widok stojących na imienninowym stole zamrożonych flaszek wódk. Kiedy przekroczyłem próg od razu poczułem swojski zapach pieczystego zmieszany z tytoniowym dymem. Wtedy nie traktowano palaczy jak przestępców, a niepisany obyczaj nakazywał, by do mieszkań osób niepalących nie przynosić smrodów w rodzaju „Extra Mocnych” bez filtra czy „Klubowych”, a jedynie szlugi z importu kupowane za bony dolarowe w sklepach „Pewex”. Były to czasy, kiedy po sztachnięciu się takim „Camelem” bądź „Pall Mallem” czuło się w płucach czysty, zdrowy dym, a w pomieszczeniu pachniało. Zaczęło się od tzw. karniaków, więc dosyć szybko wprawiłem się w błogi stan pozwalający odciąć się od siermiężnej socjalistycznej rzeczywistości. Pito ostro, a że zagrychy było pod dostatkiem nikt nie zasnął z twarzą w talerzu. Około drugiej nad ranem poczułem, że wysiadam. Poprosiłem brata, by zadzwonił dla mnie po „Radio Taxi”. Próbował chyba przez pół godziny, ale telefon był głuchy, bez sygnału. Zepsuł się, czy co? Pomyślałem, że o tej porze złapię taksówkę na ulicy, bądź na pobliskim postoju.

Wyszedłem na podwórko i zobaczyłem, że z sąsiedniego budynku milicjanci wyprowadzają do radiowozu stojącego pod klatką schodową dwóch mężczyzn. Awantura domowa? Bardzo możliwe, wszak to była sobota i popularne imieniny. Doszedłem do Redutowej – pustka, tylko co parę minut pędzi kolejny radiowóz. Wytyczyłem azymut na dolny Mokotów i wlokłem się w śniegu noga za nogą. Wypita wódka daje o sobie znać. Na Kasprzaka po raz pierwszy natknąłem się

„Wojsko na ulicach? Wiadomo było, że boją się „Solidarności”, mimo to nie wierzyliśmy, że posuną się do poszczucia społeczeństwa czołgami. A jednak... Im dalej się przemieszczałem, tym bardziej utwierdzałem się w przekonaniu, że stało się coś złego. Po komunistach można było spodziewać się wszystkiego najgorszego”

miasta. Dla pewności postanowiłem wracać do domu opłotkami, podwórkami i pomiędzy blokami. Jakoś udało mi się dobrać do Puławskiej bez kolizji z wojskiem i milicją. Niestety, u zbiegu z Dolną nadziałem się na mieszany patrol. Wylegitymowali mnie, zapytali gdzie mieszkam, co tu robię o tej porze i kazali „spierdalać w podskokach”. Ale w ulicę Dolną nie wpuścili. Aby dostać się na ul. Gagarina, gdzie był mój dom rodzinny, musiałem dojść do Dworkowej i zejść Morskim Okiem. Tam dopiero ogarnąłem rozmiar wojskowej operacji. Na skrzyżowaniu Belwederskiej z Gagarina stało kilkanaście czołgów, SKOT-ów, radiowozów oraz mnóstwo wojska i milicji. Ulica Belwederska w kierunku śródmieścia została zamknięta wojskowymi zaporami – chronili Belweder, siedzibę premiera i rządowy hotel przy ul. Parkowej.

Po kilku minutach coraz szybszego marszu wreszcie dotarłem do domu. Była mniej więcej szósta rano. Narobiłem w mieszkaniu niezłego rabanu budząc ojca i matkę złowrogimi informacjami o wybuchu wojny. Matka wyczuła alkohol: „Uchłał się i bredzi”. Ojciec był bardziej pragmatyczny – posłuchał ciszy w słuchawce telefonu, włączył nieme radio, telewizor pozbawiony obrazu, po czym usiadł w fotelu i zadumał się. Jemu też coś nie pasowało. I właśnie wtedy na ekranie ukazał się osobnik w wojskowym mundurze bez dystynkcji i zapowiedział ważny komunikat. Zobaczyliśmy generała w ciemnych okularach, który poinformował o konieczności ratowania kraju przed anarchią oraz wrogimi elementami, powołaniu do życia junty pod nazwą Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), zamknięciu granic i wprowadzeniu na terytorium całego państwa stanu wojennego. Pamiętam reakcję ojca: „No i mamy własnego Pinocheta”. Porównanie było wyjątkowo trafione: generalski mundur, ciemne okulary, wojsko przejmujące siłą władzę w państwie. Ojciec sięgnął do barku i nalał po kielichu czystej. Wypiliśmy i poszedłem spać. Kiedy po południu zszedłem z grędy było w mieszkaniu kilkoro znajomych, którzy przy faszce dzielili się sensacyjnymi newsami uzyskanymi „z bardzo dobrze poinformowanych źródeł”. W telewizorze co godzinę pojawiał się „Pinochet” z tym samym komunikatem co rano. Telefony nadal nie działały. Nikt nie wiedział, co wydarzy się jutro i przez kolejne dni, ale nie panikowaliśmy.

Pamiętam, że cały naród martwił się los Lecha Wałęsy – zlikwidują go potajemnie, czy tylko osadzą w więzieniu? A może cichcem wywiozą na Syberię i ślad po człowieku zaginie? Bo jedyna prawda jest taka, że wtedy w obiegu publicznym był tylko Wałęsa, po nim długo, długo nikt, a następnie stali pensjonariusze zakładów karnych i „dołków” na komendach milicji: Jacek Kuroń, Adam Michnik, Karol Modzelewski, Bogdan Lis, Władysław Frasyniuk oraz zaciekłe tropiony przez bezpiekę Zbigniew Bujak. Braci Kaczyńskich i kilkoro innych, starających się dzisiaj przypiąć sobie etykietę bojownika w walce z komuną, niewiele ludzi kojarzyło wówczas z demokratyczną opozycją. Ponoć Prezes Jarosław pierwsze dni stanu wojennego spędził pod pierzyną u mamusi na Żoliborzu. Jako ktoś, kto przeżył stan wojenny w wieku dorosłym, stwierdzam publicznie, że nie było tak źle, jak można się było spodziewać. W odróżnieniu od junt w Ameryce Płd., które wymordowały podczas wojskowych przewrotów setki tysięcy ludzi, czy junty hiszpańskiej generalissimusa Francisco Franco i portugalskiej Antonio Salazara, nasz WRON wykazał się pobłażliwością w stosunku do narodu i działaczy opozycji. Szacuje się, że podczas stanu wojennego zginęło od kilkudziesięciu do 100 osób. Niemniej jednak módlmy się do Boga, byśmy nie musieli w przyszłości ponownie przeżywać tego rodzaju narodowej traumy. Ale ja dzisiejszej władzy w Polsce, podobnie jak komunistom kiedyś, jakoś nie dowierzam.

Zabójstwo pierwszego Prezydenta II RP prof. inż. Gabriela Narutowicza

Warszawska tragedia grudniowa 1922

MARIAN MAREK DROZDOWSKI
Instytut Historii PAN

Pierwszy Prezydent Gabriel Narutowicz był wybitną indywidualnością polskiej i europejskiej techniki i nauki z zakresu gospodarki wodnej. Urodził się 17 marca 1865 r w Teleszach na Żmudzi jako syn powiatowego sędziego ziemskiego, powstańca styczniowego.

Z początkami gruźlicy, po wypadku na żaglowcu na wodach Bałtyku w 1886 wyjechał do sanatoriów szwajcarskich, zdając później egzaminy na wydział inżynierii budowlanej Politechniki w Zurychu. Jako student znalazł się w środowisku polskich socjalistów: Zofii Daszyńskiej, Hanny Billewiczówny, Jadwigi Krzyżanowskiej, Aleksandra Dębskiego, Stanisława Rechniewskiego, Feliksa Baszyńskiego. Nie pasjonowały go namiętne spory socjalistów. Jego pasją był technika i nauka. Po skończeniu studiów kreślił projekty stacji i linii kolejowych oraz regulacji rzeki Steinach oraz budowa kanału w dolinie Renu. W latach 1896-1908 przygotował projekt i budował według nich wiele elektrowni szwajcarskich m. in.: elektrownie Kabel pod Saint-Gallen i elektrownie Andelsbuch w Brenzerwaldzie. W 1901 roku jako zamożny inżynier ożenił się z koleżanką ze studiów Ewą Krzyżanowską. Dom Narutowiczów w Saint-Gallen stawał się stopniowo gościnną przystanią dla wielu wybitnych rodaków: katorżnika Tadeusza Rechniewskiego, Teodora Tomasza Jeża, Wacława Berenta, Ignacego Mościckiego, Tadeusza Woyno i Zofii Moraczewskiej.

W 1908 roku Narutowicz objął katedrę inżynierii wodnej na Politechnice w Zurychu. Wykładał hydraulikę, teorię fundamentów, budowę wodociągów i elektrowni. Jako liczący się w Europie ekspert budownictwa wodnego konsultował wielkie budowle hydroenergetyczne we Włoszech, Hiszpanii, Portugalii, Niemczech, Au-

strii, Finlandii i Turcji. Był członkiem Międzynarodowej Komisji Regulacji Renu, Szwajcarskiej Komisji Gospodarstwa Wodnego i Kolegium Budowlanego w Zurychu.

Podczas wizyty w Galicji w 1911 r. opracował projekt budowy zakładu hydroenergetycznego w Szczawnicy-Jazowsku na Dunajcu. Do założenia tego projektu po latach nawiązywać będą projektanci zapór wodnych w Rożnowie i Czachowie, realizowanych w latach 1936-1939, według planu budowy COP-u wicepremiera i ministra skarbu inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego.

W czasie I wojny światowej Narutowicz kierował Polskim Komitetem Samopomocowym w Zurychu, który współpracował z Generalnym Komitetem Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce, kierowanym przez Henryka Sienkiewicza, Ignacego Paderewskiego i Antoniego Osuchowskiego. Na podstawie porozumienia z Józefem Piłsudskim i Aleksandrem Dębskim Narutowicz pełnił funkcję dyspozytora sum gromadzonych przez Komitet Obrony Narodowej w Ameryce na akcję strzelecką, a później legionową. W legionistach Piłsudskiego widział kontynuatorów dzieła powstańców styczniowych. Bardzo wczesnie ostrzegał lewicę niepodległościową przed niebezpieczeństwem uzależnienia się od mocarstw centralnych. Odrzucił prośbę księcia Zdzisława Lubomirskiego o współpracę z Radą Regencyjną.

Wraz z redaktorem „Kuriera Wileńskiego” Wojciechem Baranowskim przygotował list otwarty do kanclerza i ministra spraw zagranicznych Rzeszy Teobalda Bethmana von Hollwega, w którym wyliczone zostały przesładowania i gwałty, jakich dopuścili się okupanci niemieccy w Królestwie Polskim i na Litwie.

Po odzyskaniu niepodległości gabinet Ignacego Paderewskiego zaproponował mu profesurę na Politechnice Warszawskiej a następnie funkcję eksperta w Ministerstwie Robót Publicznych. Obowiązki wobec ciężko chorej żony, która zmarła 20 lutego 1920 r., zatrzymały Go w Szwajcarii. Rządowi Paderewskiego Narutowicz przekazał swe uwagi w sprawie regulacji Wisły od Warszawy do Modlina, budowy portu rzeczno-żeglarskiego na Saskiej Kępie i kanału obwodowego na

Pradze. We wrześniu 1919 r, przebywając okazjnie w kraju, kontrolował przebieg robót na Sole w Porąbce, gdzie budowano zbiornik wodny, zaprojektowany przez Galicyjskie Biuro Melioracyjne.

Do Warszawy przyjechał na stałe 22 lipca 1920 roku, w czasie krytycznej fazy wojny polsko-bolszewickiej, na zaproszenie premiera Władysława Grabskiego, z nominacją na Ministra Robót Publicznych. Funkcję tę sprawował w kolejnych gabinetach: Wincentego Witosa, prof. inż. Antoniego Ponikowskiego i Artura Śliwińskiego. Wzorując się na doświadczeniach administracji państwowej i samorządowej Szwajcarii, Narutowicz dokonał radykalnych cięć personalnych w swoim ministerstwie, mającym 27 wydziałów i 3700 urzędników, w większości bez określonych kompetencji i przygotowania zawodowego. W tej sytuacji podkreślał, że Polska cierpi na rozbudowane fundusze administracyjne, wygodne synekury, powszechne nieróbstwo i lekceważenie obowiązków służbowych. Odbiurokratyzowany resort Narutowicza w ciągu niespełna dwóch lat potrafił wyremontować setki gmachów publicznych i pomógł gminom wiejskim w odbudowie 286 tys budynków, w tym 2,5 tys. szkół i 150 kościołów. Samorządy miejskie wzniosły 168 nowych budynków, głównie szkół i łaźni miejskich. Odbudowano i wyremontowano 2600 mostów, w tym 27 żelaznych. Uporządkowano większość zniszczonych dróg i zbudowano 200 km dróg nowych, rozpoczynając budowę dalszych 500 km. Wznowiono przebudowę kolejowego węzła warszawskiego i rozpoczęto budowę portu wojennego i rybackiego w Gdyni, z inicjatywą ministra spraw wojskowych gen. Kazimierza Sosnkowskiego.

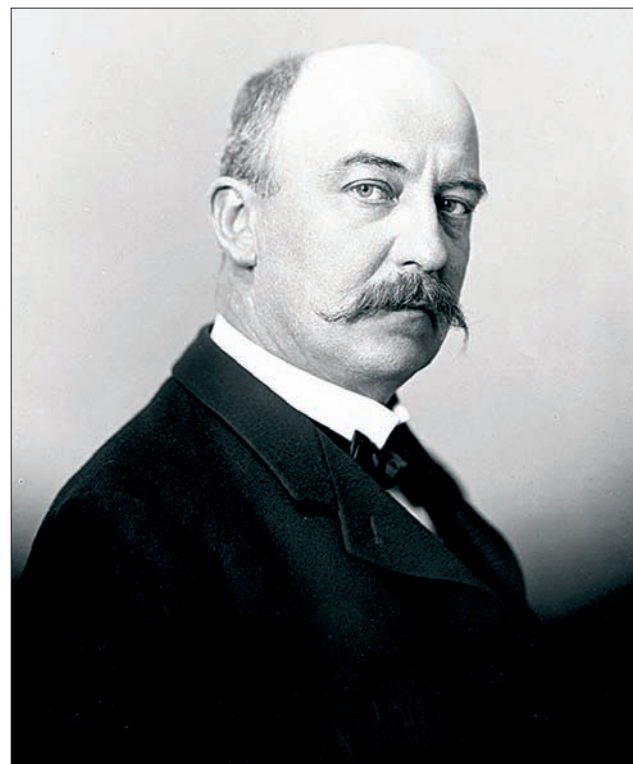
23 czerwca 1920 Narutowicz stanął na czele Państwowej Rady Odbudowy Kraju. W końcu listopada tegoż roku został wybrany członkiem nowo powstałej Akademii Nauk Technicznych w Warszawie, w której objął funkcję prezesa. Interesował się przede wszystkim wizją zagospodarowania Wisły jako wielkiego szlaku wodnego i siecią komunikacyjną całego kraju. Drugim zagadnieniem było wykorzystanie zasobów wodnych przez budowę zapór na rzekach

karpaccich, których zbiorniki mogły dać ogrom zasobów wody i energii. Osobiście zajmował się budową pierwszej po wojnie elektrowni wodnej w Gródku na Wdźcie na Pomorzu oraz zapory w Porąbce, którą powierzył inż. T Baeckerowi. Dzięki Narutowiczowi, w świetle badań prof. Zdzisława Mikulskiego, Polska otrzymała pierwsze prawo wodne, opracowane, pod jego nadzorem przez inżynierów: A. Kędziora i A. Pożańskiego, zatwierdzone przez Sejm RP 19 września 1922 roku. Narutowicz doprowadził do organizacji w Polsce służby hydrograficznej, prowadzącej obserwacje i pomiary oraz ostrzeżenia przed powodziami i suszami.

Wnikliwy badacz dziejów polityki zagranicznej II RP prof. Piotr Łossowski zwrócił uwagę na dokonania G. Narutowicza jako Ministra Spraw Zagranicznych, na pół roku przed śmiercią. Były to:

- ostateczne uregulowanie polskiej obecności w Małopolsce Wschodniej i opracowanie projektu ustawy o autonomii województw południowo-wschodnich;
- rozładowanie sporu polsko-czechosłowackiego;
- znaczna poprawa stosunków z Łotwą i Estonią po inkorporacji Wileńszczyzny (mimo licznych prób nie udało się Narutowiczowi doprowadzić do normalizacji stosunków z Litwą, z którą był rodzinnie związany);
- umocnienie praw Polski w Wolnym Mieście Gdańsk w sojuszu z Francją i Rumunią;
- sygnalizowanie polskiej i europejskiej opinii publicznej niebezpieczeństw dla utrzymania wersalskiego porządku ze strony Niemiec i Związku Sowieckiego po zawarciu przez te państwa w 1922 r układu o współpracy w Rapallo.

W czasie wyborów do Sejmu 5 listopada 1922 r Narutowicz startował z listy centrowej Unii Demokratyczno-Narodowej wspólnie z byłym premierem Leopoldem Skulskim, Stanisławem Kętrzyńskim i Juliuszem Łukasiewiczem. Unia nie zdobyła ani jednego mandatu, propagując następujący program wyborczy: „Chcemy zwyciężyć tradycyjną polską niechęć wobec państwa, chcemy wypełnić bujny egoizm partyjny, rozwijający się kosztem poczucia narodowości i wpoić w każdego mieszkańca Polski prze-

świadczenie, że winien dać ustąsom i organom państwa posłuch i szacunek. Chcemy, by Polska, nawiązując do swych tradycji najlepszych, wzorowała się na krajach Zachodu.”

Nie zdobywszy mandatu poselskiego, Narutowicz kandydował na Prezydenta RP z listy PSL „Wyzwolenie”. W piątej turze głosowania zdobył 289 głosów. Były to głosy „Wyzwolenia”, „Piasta”, PPS i Bloku Mniejszości Narodowych, a więc w większości głosy polskich posłów. Jego główny konkurent – hrabia Maurycy Zamoyski – uzyskał 229 głosów. Były to głosy narodowców, chrześcijańskich demokratów i konserwatystów. Na wieść o zwycięstwie Narutowicza spora grupa studentów, rozhisteryzowanych kobiet, kupców i rzemieślników, a przede wszystkim młodych bojówkarzy zorganizowała pod gmachem Sejmu demonstrację pod hasłami „Precz z Narutowiczem”, „Niech żyje Zamoyski”, „Polska dla Polaków”, „Precz z Żydami i masonami”. W kierunku posłów lewicy i mniejszości narodowych rzucono kamienie i zgniłe jaja. Rozpoczęła się uliczna histeria nienawiści partyjnej. Od ulicznych hasel i okrzyków odcięli się m. in. Maurycy Zamoyski, Zdzisław Lubomirski, Adam Sapieha, Ignacy Paderewski, Władysław Grabski, Stanisław Zieliński, Joachim Bartoszewicz. Ci

wybitni przedstawiciele centroprawicy dostrzegli groźbę „wojny domowej”, mając zaufanie do państwowotwórczych talentów Narutowicza. Wbrew ich apełom fala demonstracji antyprezydenckich przeniosła się na Plac Trzech Krzyży, a w Alejach Ujazdowskich zbudowano barykadę, by przeszkodzić przedostaniu się Prezydenta do Sejmu. Bojówkarze nacierali na Prezydenta, rzucając weń bryłami śniegu i odłamkami lodu. Po zaprzysiężeniu Narutowicz oświadczył Piłsudskiemu: „Ma Pan rację – to nie jest Europa. Ci ludzie lepiej czuli się pod tym, co karki im deptały i bił po pysku.”

Prezydent, jako inteligentny polityk, starał się rozładować konflikt z silną politycznie centroprawicą, mającą poparcie części katolickiego duchowieństwa. Zaproponował objęcie funkcji premiera Ludwikowi Darowskiemu, a nie Maurycemu Zamoyskiemu. Po fiasku misji Darowskiego wzywał do jej kontynuowania Leona Plucińskiego. Kardynał Aleksandra Kakowskiego prosił o błogosławieństwo dla swej trudnej misji państwowej. Zbrodnica kula Eligiusza Niewiadomskiego 16 grudnia 1922 roku, w gmachu „Zachęty”, przerwała życie Prezydenta Narutowicza, paraliżując wykonanie Jego ambitnych planów odbudowy i rozbudowy Kraju.

Fot. wikipedia

Gabriel Narutowicz z Józefem Piłsudskim.

Grób Gabriela Narutowicza, Bazylika archikatedralna św. Jana Chrzciciela w Warszawie.

**TANI SERWIS
KOMPUTEROWY**
18 zł/h, 24 h
Dojazd 0 zł
506 480 505

KUPNO-SPRZEDAŻ

**ANTYKWARIAT KUPI
ZA GOTÓWKĘ**
ANTYKI, OBRAZY, SREBRA,
MILITARIA I INNE
UL. DĄBROWSKIEGO 1
22 848-03-70 601-352-129

ANTYCZNE meble, obrazy,
srebro, platery, odznaczenia,
szable, książki, pocztówki,
504 017 418

KUPIĘ książki, płyty winylowe.
Dojazd do klienta.
Tel. 798 631 511

MOTO

CAŁE i uszkodzone kupię,
504 899 717

NAUKA

HISZPAŃSKI, 507 087 609

MATEMATYKA, FIZYKA,
691 502 327

NIERUCHOMOŚCI

KUPIĘ las koło Prażmowa,
602 770 361

PIĘKNE działki rekreacyjne
leśne k. Prażmowa, 602 770 361,
791 394 794

SPRZEDAM 4,30 ha na granicy
gminy PRAŻMÓW i gminy
CHYNÓW, 608 867 053

SPRZEDAM działki budowlane
Gościńce koło Prażmowa,
512 094 258

PRACA

DO SPRZĄTANIA bloków i
terenów, 510 056 006;
509 318 602

ZATRUDNIĘ pana do prac
porządkowych na zamkniętym
osiedlu mieszkaniowym, Ursynów,
tel. 607 698 534 w godz. 6 - 16

POGRZEBOWE

NAGROBKI
już od 3999 zł
22/214 06 31
500 290 360
RATY
EKSPOZYCJA
Wólka Węglowa
ul. Palisadowa 15

USŁUGI

AAA MAŁOWANIE

remonty, glazurnictwo, panele,
669 945 460
tanio

AA GLAZURA, terakota,
remonty, 794 781 765

ANTENY TV SAT. Profesjonalne
usługi RTV. Zadzwoni: 501 700 315

BEZPIYŁOWE cyklinowanie,
malowanie, gładzie 22 756 57 63,
502 093 588

BUDOWA domów, rozbudowy,
tel. 730 358 998

BUDOWA domów, stany
surowe, 694 401 711

DEZYNSEKCJA, skutecznie,
22 642 96 16

DOCIEPLANIE budynków,
poddaszy, mycie i malowanie
elewacji, podbitki, 25 lat
doświadczenia, 501 624 562

DOCIEPLANIE budynków,
szybko, tanio, solidnie, 502 053 214

HYDRAULIK, pełen zakres,
601 81 85 81

KANCELARIA PRAWNA
Marta Bisińska

Obsługa prawna firm
i klientów indywidualnych

udzielanie porad,
prowadzenie negocjacji,
sporządzanie:
umów, pism procesowych,
odwołań

tel. 602 134 102

KOMPUTERY
pogotowie,
ul. Na Uboczu 3,
tel. 22 894 46 67,
696 37 37 75

MOSKITIERY
602 380 218

NAPRAWA LAPTOPÓW
ELEKTRONIKA KOMPUTERY
CENTRUM SERWISOWE
ul. Meander 2 A

668 108 222

NAPRAWA SPRZĘTU
AUDIO-TV-VIDEO

**SONY, PANASONIC,
LG, SAMSUNG
I INNE**

ul. Meander 2 A
668 108 222

pon.-pt. 11-19, sob. 10-14

NAPRAWA
MASZYN DO SZYCIA
DOJAZD GRATIS
tel. (022) 844 81 58

NAPRAWA 24h
chłodnie
lodówki
kostkarki
do lodu
603-584-876

MAŁOWANIE, hydraulika,
remonty, 501 050 907

STOMATOLOGIA Z NFZ

leczenie specjalistyczne, ogólnostomatologiczne, protetyka

Al. KEN 98, lok U-30

607 626 748

www.stomatologia-ken98.pl

NAPRAWA lodówek,
602 272 464

NAPRAWA lodówki, pralki,
502 562 444

NAPRAWA pralek
BOSCH, SIEMENS,
WHIRPOOL, itp.,
22 644 52 59,
501 122 888

POKRYCIA dachowe,
tel. 730 358 998

PRANIE

dywanów, wykładzin,
kanap, mycie okien,
669 945 460

PRZEPROWADZKI, pakowanie,
magazynowanie, 22 664 30 30;
693 169 661 Połec

REMONTY, budowlane,
ogrodzenia, 513 137 581

ROLETY,

plisy, żaluzje, producent,
602 380 218

STOLARKA, pełny zakres,
naprawy, 22 641 54 84;
601 751 247

STOLARSTWO, 505 935 627

ZDROWIE

ESPERAL odtrucia, gabinet,
dojazd, 503 126 416

imako@imako.com.pl
BANERY
WYKLEJANIE
SZYB I WITRYN
TABLICE
606 528 720

Nowe miejsce, stare zasady

Nagrodę za rozwiązanie otrzymuje **Magdalena Pająk**
Odpowiedzi proszę zgłaszać telefonicznie 22 648-44-00
we wtorek między godz. 12.00 a 12.30.
Nagrodę można odebrać w środę w godzinach 11-20.

7			8				
		6		1	2		3
	1	4	3				
1		5		9		4	
	2		7			5	
	6		1			8	7
					8	6	9
	8		9	4		5	
					1		4

6	2			3	1		
		4	5			1	
9					7	2	
	4						5
5							8
7							2
		9	8				3
		1			3	9	
			9	2			5
							1

Tusze, Tonery

Oryginalne, Zamienniki, Regeneracja

**BEZPŁATNA
DOSTAWA
DO FIRM
na Ursynowie!**

tel. 22 208 00 00 ul. Meander 2a, Pasaż Natoliński

Dzisiaj jest Wtorek 06 listopada 2012. Imieniny Feliksa, Leonarda, Melaniasza

POGODA NA DZIS
6° 2°

PASSA
TYGODNIK SĄSIADÓW

WWW.PASSA.WAW.PL

REDAKCJA ZARZĄDZANIE REKLAMA KONTAKT

ZAPRASZAMY

DO ODWIEDZENIA NASZEGO PORTALU

**W SPRAWIE
OGŁOSZEŃ DROBNYCH
PROSIMY DZWONIĆ
POD NUMER
509 586 627
passa@passa.waw.pl**

EKO-BUD

tel: 22 / 787 19 10
komórkowy: 602 627 232
okna@eko-bud.com.pl
okna drzwi rolety parapety
bramy garażowe

SPRZEDAŻ * MONTAŻ * DORADZTWO

BIURO HANDLOWE
WARSZAWA- URSYNÓW
ul. Roentgena 45, lok 4B
tel/fax: 22 / 644 73 63
ursynow@eko-bud.com.pl

BIURO HANDLOWE
WOŁOMIN
ul. 1-go Maja 26B
tel/fax: 22 / 787 1646
wolomin@eko-bud.com.pl

vetrex
okna premium

WIŚNIEWSKI

POL-SKONE

GERDA **ROMEX**

List ● List ● List ● List ● List ● List ● List

Wigilia Klubu Brydżowego w Domu Kultury Stokłosy

Wtorki to dni, w których od lat odbywają się tradycyjne spotkania w Domu Kultury Stokłosy dla członków Klubu Brydżowego (KB). Jednak ubiegły wtorek, 13 grudnia, był znacząco inny od pozostałych spotkań brydżowych. Spotkali się bowiem członkowie KB nie tylko aby walczyć w bojach rozgrywek brydżowych, ale także aby uczestniczyć w tradycyjnym już spotkaniu wigilijnym.

Tegoroczny stół wigilijny był wyjątkowo bogaty w różnorodne dania, stosując zróżnicowane świąteczne przepisy domowe z różnych stron Polski. Mieszkańcy Ursynowa to w zdecydowanej większości przybyli z różnych stron kraju. Ursynów to nowa powojenna dzielnica Warszawy.

Dania wigilijne zostały wykonane własnoręcznie przez członków Klubu. Wniosły specyfikę różnych rejonów Polski, także w kwestii przygotowania dań świątecznych. Dlatego na naszym brydżowym stole wigilijnym dania miały różnorodne sposoby przygotowania. Wystąpiły np. 4 rodzaje wspaniałych sałatek, 3 różnorodnie przygotowane dania rybne, wspaniałe bigosy, oraz wysmienite ciasta. W części wigilijnej wystąpiły życzenia, dzielenie się opłatkiem, śpiewanie kołęd.

Tegoroczne brydżowe spotkanie wigilijne powiększyło nasz Klub o nowych członków, w tym z sąsiedniej dzielnicy Mokotów. To dowód na to, że Dom Kultury Stokłosy potrafił stworzyć dla seniorów-brydżystów dobry klimat zachęcający do wspólnej realizacji tego hobby. Duży w tym udział ma kierownik DK pan Witold Piżło.

Poszczególne zespoły brydżowe walczyły o najwyższe zwycięstwo, to jest zrealizowanie licytacji na poziomie tzw. szlema. Zwycięzcami zostali dwaj koledzy - Jan Lorenc i Izidor Kałucki. Zalicytowali i rozegrali skutecznie szlema w bez atuu.

Jednym z nowych członków naszego KB jest autorka wspaniałych poezji wydanych w 2013 r. - Grażyna Szalkowska. Uczestnicy wigilijnego spotkania otrzymali od autorki prezent w postaci tomiku jej wspaniałej poezji.

Uczestników Klubu Brydżowego na spotkaniu wigilijnym w DK Stokłosy prezentujemy na naszym zbiorowym zdjęciu.

Sławomir Litwin

Niszczą ścieżkę rowerową!

Szanowni Państwo!

Dzieje się marnowanie i tak ograniczonych środków na inwestycje. Wzdłuż ul. Rośoła na Ursynowie wymieniana jest nawierzchnia ścieżki rowerowej. Szkoda, że tak późno zorientowałem się, że dotychczasowa ścieżka jest wymieniana na nową o identycznej szerokości i nawierzchni.

Nie jestem rowerzystą więc zainteresowała mnie ta działalność dopiero, gdy doszli do okolicy mojego zamieszkania. Wykopują całość z krawężnikami i kładą takie same krawężniki, podkład i nawierzchnie. Jeden z kierujących pracą na moje zapytanie potwierdził, że to prawda i on sam się dziwi, ale to podobno jak określił z „Budżetu Obywatelskiego”. Obecnie niszczą dobrą ścieżkę na wysokości ul. Przy Bażantarni. Za te pieniądze mogli zbudować odcinek nowej ścieżki.

Piotr Lipczyński

ROMAN LEWKOWICZ 1954-2022

Dom Sztuki SMB „Jary” żegna swego wieloletniego pracownika Romana Lewkowicza. Ceniony kinooperator, obeznany także z nagłaśnianiem i oświetlaniem przedstawień teatralnych, koncertów etc., zmarł 8 grudnia w wieku 67 lat.

Roman i ja zaczęliśmy pracę w Domu Sztuki w początkach jego działalności, w 1984 roku. Obaj, po z górą 35 latach, ją kończyliśmy. Wspomnienie o Nim piszę jednak nie tylko w swoim imieniu, mając nadzieję, że pod wyrazami uznania dla Jego osoby podpisaliby się wszyscy, którzy Go znali, zwłaszcza nasze koleżanki i koledzy z też długim stażem pracy w Domu Sztuki.

Romka nie sposób było nie lubić. Za koleżeńskość, zyczliwość, poczucie humoru, no i wzorowe wywiązywanie się z obowiązków, mimo iż z upływem lat miał ich coraz więcej.

Początkowo Roman Lewkowicz (urodzony 19 grudnia 1954 roku w Malborku) zasiał ekipę kinooperatorską Domu Sztuki, ale dość szybko jego domeną, obok wyświetlania filmów, stała się realizacja dźwięku w spektaklach, na koncertach itp. Nieobce było mu też ich oświetlanie. Romek wykonywał ponadto drobne naprawy sprzętu, konserwował go, dbał o niego tak, jakby to był jego własny sprzęt. Bardzo cieszył się z każdej modernizacji wyposażenia technicznego. „Kiedy zobaczył perfekcyjny obraz filmowy z projektora cyfrowego DCP, dostrzegłem w jego oku błysk radości” – wspomina dyrektor Domu Sztuki Sławomir Gąsiewski. „Wysoko ceniłem wiedzę i doświadczenie Pana Romana” – dodaje.

Romek wszystkimu, do czego się zabierał, poświęcał się bez reszty. Był pasjonatem swojej pracy. Lecz choćby miał do wykonania multum czynności, znajdował czas na pogawędkę, pożartowanie z koleżankami i kolegami, artystami, gośćmi...

Wszyscy bardzo Go lubiliśmy. A teraz bardzo nam Go brakuje – i tak już zostanie na zawsze.

Andrzej Bukowiecki
(były dyrektor Domu Sztuki)

Romana Lewkowicza pożegnamy 19 grudnia o godzinie 9.00 w kaplicy Domu Pogrzebowego Służew w Warszawie, przy ul. Fosa 19 a. Jego Bliskich prosimy o przyjęcie serdecznych wyrazów współczucia.

Triumf Projektu na półmetku sezonu

Projekt Warszawa pewnie pokonał Trefl Gdańsk 3:0 (27:25, 25:22, 25:20) w meczu 15. kolejki PlusLigi wiczącącego pierwszą połowę rundy zasadniczej. To trzecie zwycięstwo z rzędu stołecznej drużyny, która pod wodzą Piotra Grabana nie przegrała jeszcze żadnego spotkania. MVP meczu wybrano Artura Szalpuska.

Oba zespoły wyszły na mecz 15. kolejki w swoich aktualnie najmocniejszych składach. W drużynie Projektu zabrakło atakującego Linusa Webera, który wciąż boryka się z infekcją, z kolei w ekipie Trefla zabrakło kontuzjowanego od dłuższego czasu Piotra Orczyka. Na pozycji przyjmującego pojawił się za to Mariusz Wlazły, który świętował niedawno swój jubileuszowy 500. mecz w PlusLidze.

Mocne nazwiska w składach obu drużyn oznaczały także wielkie emocje na siatce i zacięty przebieg seta, w którym żaden zespół nie potrafił odskoczyć na więcej niż dwa punkty. Kiedy już wydawało się, że bezpieczną przewagę na 23:21 zbudowali sobie gospodarze, po kontrowersyjnej sytuacji punkt przyznano gościom, a w kolejnych sytuacjach więcej zimnej krwi zachował Trefl doprowadzając do stanu 24:25. Trzy kolejne akcje należały w końcu do warszawian, którzy mogli cieszyć się wygraną w pierwszej partii.

Początek drugiego seta to ponownie wyrównana gra obu drużyn. Po stronie warszawian brylował Artur Szalpuska, z kolei w

ekipie gości najlepiej w ataku sprawowali się Bartłomiej Boładź i Mariusz Wlazły. Gra toczyła się równo aż do stanu 15:15 kiedy to przewagę wypracował sobie Projekt i nie oddał jej do samego końca. Na boisku pojawił się także Igor Grobelny, który zastąpił na pozycji atakującego Nielsa Klapwijkę i to między innymi jego ataki sprawiły, że drugi set zakończył się wynikiem 25:22 dla Projektu Warszawa.

Trzeci set był już dopełnieniem dobrej gry warszawian w całym spotkaniu. Dobre przyjęcie, za które odpowiadali Kevin Tillie i Damian Wojtaszek, umożliwiło kombinacyjną grę Janowi Firlejowi, a to z kolei dawało wiele punktów i komfort na siatce ofensywnym zawodnikom Projektu. Nawet chwilowe utraty sześciopunktowej przewagi nie wytraçały ze skupienia siatkarzy stołecznej drużyny, która powoli doprowadzała trzecią partię, a w efekcie cały mecz, do końca. Przy 22:19, gdy Trefl miał

jeszcze nadzieję, w siatkę zaszerwował Jan Franchi Martinez, a spotkanie do finisu doprowadził Szalpuska.

MVP spotkania wybrano Artura Szalpuska, który zdobył w sumie 20 punktów (18 atakiem, 2 blokiem). Warta odnotowania jest również frekwencja w Arenie Ursynów – stołeczni kibice wypełnili po brzegi całą halę wraz z dostawionymi na parkiecie trybunami.

Projekt Warszawa - Trefl Gdańsk (27:25, 25:22, 25:20)

Projekt Warszawa: Jan Firlej, Niels Klapwijk, Piotr Nowakowski, Artur Szalpuska, Kevin Tillie, Andrzej Wrona, Damian Wojtaszek (libero) – Igor Grobelny, Mateusz Janikowski, Jakub Kowalczyk.

Trefl Gdańsk: Bartłomiej Boładź, Jan Martinez Franchi, Lukas Kampa, Patryk Niemiec, Miłkołaj Sawicki, Karol Urbanowicz, Luke Perry (libero) – Jakub Czerwiński, Kamil Droszyński, Aliaksei Nasevich, Mariusz Wlazły.

Ważne telefony

Ursynów

Urząd Dzielnicy
al. Komisji Edukacji Narodowej 61
Centrala 22 443 71 00
fax 22 443 72 91
Informacja Wydziału Obsługi
Mieszkańców

22 443 72 00
22 443 71 56
22 443 73 01
Policja 603 19 78 lub 112
Ośrodek Pomocy Społecznej
22 544 12 00
Miejskie Centrum Kontaktów
Warszawa (czynne całą dobę
przez 7 dni w tygodniu) 19115

Mokotów

Urząd Dzielnicy
ul. Rakowiecka 25/27
22 443 64 00
Wydział Obsługi Mieszkańców
22 443 65 00
22 443 65 01
Urząd Skarbowy
22 502 00 00
Pogotowie Ratunkowe
999
22 844 04 46
Policja
22 603 11 88
Straż Miejska
986, 22 649 40 90
Straż Pożarna
998, 22 844 00 71

Wilanów

Urząd Dzielnicy
ul. Franciszka Klimczaka 2
22 44 35 000
Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Przyczółkowa 27A
22 648 22 26
22 842 32 61
Policja
986, 852 16 00
Straż Miejska
22 596 71 40
Straż Pożarna

Piaseczno

Urząd Miasta i Gminy
ul. Kościuszki 5
701 75 00
Starostwo
757 20 51
Powiatowe
726 67 00
Urząd Skarbowy
999
Pogotowie Ratunkowe
535 91 93
Policja
997
756 70 16...
Straż Miejska
701 76 95
986
Straż Pożarna
998, 756 72 43
Pogotowie Gazowe
992
Pogotowie Elektryczne
701 32 20
Pogotowie Wodno
– Kanalizacyjne
603 309 399

Konstancin-Jeziorna

Urząd Gminy
ul. Piaseczyńska 77
22 484 23 00, 22 484 23 10
Policja
997, 756 42 17
Straż Miejska
757 65 49
Straż Pożarna
998, 750 18 19
Pogotowie
999, 756 75 11

Lesznowola

Urząd Gminy
ul. Gminna 60
757-93-40 do 42;
757-92-71; 757-90-02;
faks 757-92-70
Pogotowie Ratunkowe
Pogotowie Ratunkowe
(całodobowy ostry dyżur)
ul. Kościuszki 9
756-75-11
Ośrodek Zdrowia
w Nowej Iwicznej
701-49-10
Ośrodek Zdrowia
w Magdalence
757-99-64
Ośrodek Zdrowia
w Mrokowie
756-15-92
Ośrodek
Pomocy Społecznej
757 92 32
Policja
997
757-93-90, 757-93-86
Komenda Powiatowa Policji
756-70-17, 756-75-01
Straż Pożarna
757-05-98,
757-22-27
Ochotnicza Straż Pożarna
w Mrokowie
756-15-25
w Nowej Woli
756-73-10
Straż Miejska
986, 750-21-60
Pogotowie gazowe
992, 750-38-85
Pogotowie energetyczne
991
756-30-53, 756-30-54
Pogotowie
wodno-kanalizacyjne
994

Biuro Służby Krajowej Anonimowych Alkoholików
(22) 828-04-94, pon.-pt. 8-16
Centrum Informacyjno-Kontaktowe AA (22) 616-05-68,
pon.-pt. 16-21
Infolinia AA
0-801 033 242, pon.-pt. 8-21

Oferta ważna od 15.12 do 18.12.2022 r.

E.Leclerc

URSYNÓW

Świąteczna Kraina

24⁹⁹
1 szt.
~~25,99~~

**Suszone pomidory/
/karczochy
Casa di Calabria**
280 g, Smaki Południa
cena za 1 kg = 89,25

10⁹⁹
1 szt.
~~11,99~~

**Gruszki korzenne
Krokus**
530 g/270 g po odciu
Smak Natury
cena za 1 kg = 20,73/40,70 po odciu

**15%
TANIEJ**

10⁹⁹
1 szt.
~~12,99~~

**Musztarda miodowa
Maille**
230 g, De Carre Group
cena za 1 kg = 47,78

**13%
TANIEJ**

12⁹⁹
1 szt.
~~14,99~~

**Oliwki marynowane
kalamata, Gaea**
300 g/175 g po odciu
De Carre Group
cena za 1 kg = 43,30/74,23 po odciu

54⁹⁹
1 szt.
~~56,99~~

**Oliwa Phileos
extra vergine BIO**
750 ml, Dameco Sp. z o.o.
cena za 1 litr = 73,32

19⁹⁹
1 szt.
~~20,99~~

**Makaron Trofie
Casa di Calabria**
500 g, Smaki Południa
3 rodzaje
cena za 1 kg = 39,98

54⁹⁹
1 szt.
~~57,99~~

**Bombonierka
Lindt les Pyrénéens**
204 g, Lindt
cena za 1 kg = 269,56

49⁹⁹
1 szt.
~~53,99~~

**Kasztany lukrowane
Motta, puszka**
170 g, Scawar
cena za 1 kg = 294,06

15⁹⁹
1 szt.
~~16,99~~

**Ciastka Etoile
Delacre**
140 g, Scawar
cena za 1 kg = 114,21

20⁹⁹
1 szt.
~~22,99~~

**Herbata Ceylon BIO
English Tea**
37,5 g, Eko-Wital Sp. z o.o.
cena za 1 kg = 567,30

46⁶⁶
1 szt.

**Kawa ziarnista
Lucaffé classic**
250 g, Erde s.c.
cena za 1 kg = 186,64

ZAPRASZAMY PO ŻYWE CHOINKI!

do namiotu
obok Ken Center przy KFC

Oferta ważna od 15.12 do 18.12.2022r. lub do wyczerpania zapasów. Wszystkie ceny wyrażone są w zł. Ceny dotyczą produktów bez dekoracji. Oferta dotyczy sprzedaży detalicznej. Niektóre produkty nie są dostępne w każdym sklepie. Informacje na ten temat i regulamin Promocji dostępne w Punkcie Obsługi Klienta sklepu. Oferta gazetki i Promocja dotyczą sklepu: HIPERMARKET URSYNÓW, Warszawa ul. Ciszewskiego 15 róg Komisji Edukacji Narodowej

E.Leclerc
HIPERMARKET
URSYNÓW

📷 foto.e-leclerc.pl 📘 leclerc.pl

Hipermarket czynny
pon. - sob.: 7.00 - 22.00
niedz. handlowa: 7.00 - 22.00

SKORZYSTAJ
Z PROGRAMU
BONUS
ZAŁÓŻ KARTĘ
ZAINSTALUJ
APLIKACJĘ

Hipermarket Warszawa Ursynów
ul. Ciszewskiego 15
róg Komisji Edukacji Narodowej
tel. (22) 389 86 00
www.eleclerc.pl

**GALERIA
KEN
CENTER**

📘 galeriakencenter
Galeria czynna
pon. - sob.: 10.00 - 21.00
niedz. handlowa: 10.00 - 20.00

dojazd autobusami:
192, 179, 185, 193, 195, 209, 148, 503, 166 stacja metra: Stokłosy, Imielin